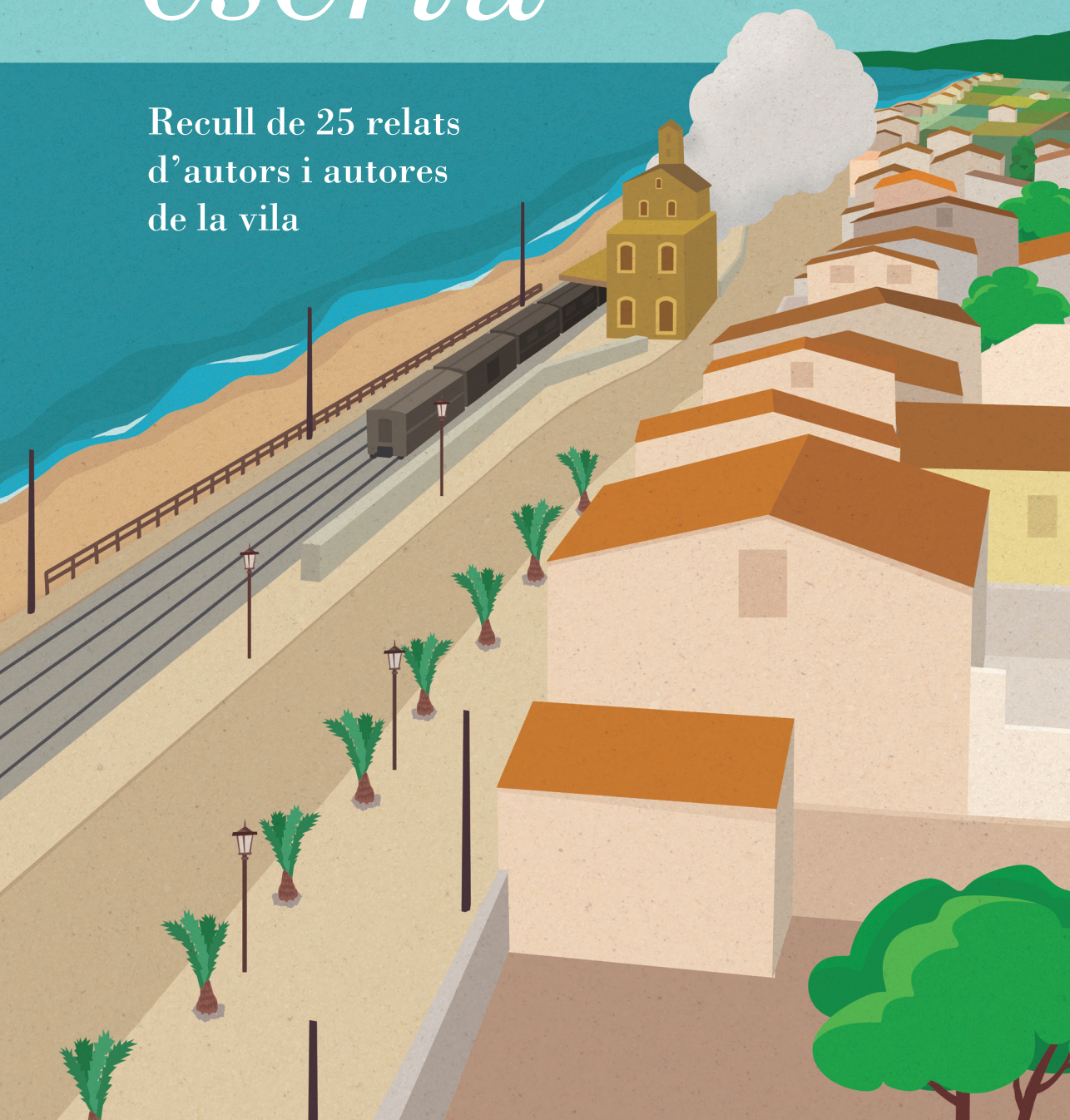

Premià escriu

Recull de 25 relats
d'autors i autores
de la vila

Premià escriu

Recull de 25 relats
d'autors i autores
de la vila

Recuperem el carrer

La Diada de Sant Jordi és una jornada participativa. Les parades de llibres i roses, i els actes festius i culturals emplen pobles i ciutats. Aquesta és una Diada que marca l'inici del bon temps i se'ns presenta la possibilitat de tornar a gaudir de les nostres festes.

Aquests darrers dos anys les paraules han protagonitzat el nostre dia a dia: confinament, PCR, antigens... ara ens arriben paraules de veïnes i veïns en aquest recull que teniu a les mans. Paraules que curen com una alenada d'aire fresc.

Aquest Sant Jordi, i a proposta del grup de les Lletresferides de Premià de Mar, s'edita aquest recull de textos d'autores i d'autors de Premià de Mar. Des de l'Ajuntament volem que aquesta publicació ajudi a promoure l'activitat literària però sobretot, donar a conèixer les escriptores i els escriptors locals i la seva obra.

El recull és ben variat, poesia, teatre, prosa, amb uns textos bonics i plens de sensibilitat. Premià esdevé protagonista en aquest recull de relats. Els textos tenen a la nostra població, als seus carrers, a la seva gent com a protagonistes de les històries que s'hi narren.

Premià és viu. Premià escriu!

Elisenda Busquets
Regidora de Cultura

Índex de relats

<i>Records de mar</i> Montse Assens Borda	8	<i>El carrer de Gibraltar</i> Toni Oró Badia	34
<i>Tumac, el pescador premianenc</i> David Bernad	10	<i>Sincerament</i> Robert Orús Salvador	36
<i>Estació terminal</i> Albert Calls Xart	12	<i>La meva vila</i> Ricard Pérez Fuster	38
<i>L'ànima de Premià de Mar</i> Isabel Cánovas Fernández	14	<i>Premià despert</i> Enric Rubio Baró	40
<i>El fogoner irlandès</i> Toni Civit	16	<i>Vida i destí</i> Ramon Sala Fernández de Aranburu	42
<i>Un dia de confinament en el meu poble, Premià de Mar</i> Mercedes Delclós	18	<i>Evocació de Premià de Mar</i> Vicent Sanz Arnau	44
<i>De nit, la mar i les estrelles</i> Octavi Egea	20	<i>La línia d'aquest mar</i> Sílvia Tarragó Castrillón	46
<i>Tornar a casa</i> Aïda Espasa Vilardell	22	<i>El de la capucha negra</i> José Ramón Valentines	48
<i>Propera parada, Premià de Mar</i> Maria Teresa Farreny Terrado	24	<i>El misteri de l'estació</i> Isabel Valera	50
<i>Epitafi</i> Toni Giménez Alonso	26	<i>La nena de l'estació</i> Mireia Vancells	52
<i>El primer tren del matí</i> Carme Hernández Santamaría	28	<i>Equilibri gravitacional a l'estació de Premià de Mar</i> Isabel Verdú Arnal	54
<i>De la riba de l'Eufrates, t'esperàvem</i> Sara Montesinos	30	<i>Premià de Mar</i> Juan F. Vergara	56
<i>Els timbres de Premià de Mar</i> Bernardo Muñoz Carvajal	32		

Records de mar

L'instant em porta el seu equívoc i jo tan sols puc donar-li la raó. L'ansia de la monotonia destil·la el jou nafrat pel pas del temps i em desmanega el retorn al passat. M'escanya el més ínfim pensament i duc el cor dins un puny de marbre. L'oblit absent que m'absorbeix entona els versos més puerils i es desencadena en mi, rellegint-me, la fúria del record.

Recupero els mots antics per parlar de tu, poble de la meva infantesa. Encenc una foguera a la platja i entenc que ja no em puc permetre aquest joc, ara que tot està prohibit. La plaça eterna de la meva llibertat encara em crida a la rebel·lió. La memòria revessa per la sorra com un joc perdut que ningú vol i cau al mar, fiançant-se al lligam etern del record. L'aigua corre sota els meus peus i gronxa les rialles en el seu reflex.

Transcriu els poemes que fa molts anys et vaig lliurar i acosto la paraula a la realitat del present. Records de cançons que tornen, fonent-se amb el silenci del capvespre. Braços enlairats que portaven la llum del dia tatuada a la pell. Instants en què ens aturàvem a guaitar com l'últim raig de sol es perdia en l'horitzó i capbussats en la immensa solitud ens desfèiem a poc a poc perdent-nos en la nit.

Records que tornen sense avisar. El Cine Granvia, el Patronat, l'Amistat. La Plaça Nova, la de la Vila i el banc de pedra a tocar de la font on perfilàvem els somnis adormits amb tota la innocència que retenen els inconscients. Sadollàvem el desig il·limitat de percebre els estels dins la calma i el silenci. A la font de la plaça, vam deixar-hi les cabòries ofegant-se sota la llum d'un raig de lluna delirant. També vam deixar-hi els somnis escrits entre el silenci i el mormol de l'aigua.

Somnis d'una nit de Sant Joan entre les fogueres de la Plaça Nova. Jocs de folls que es dibuixaven a la sorra de la platja, quan encara no hi havia cap guerra de pirates. Entre Llevant, el Bellamar, el Pla de l'Os, la de Ponent..., una Taula Rodona es confegia sobre la sorra i en silenci ens acollia els secrets.

Silenci

La platja és deserta,
ni soroll d'onades, ni gavines,
ni olor de pluja ni llum de sol.

Ja no hi ha res a trenc de sorra,
només jo,
amb els ulls clucs
i el cap cot,
com un crit en ple silenci
demanant auxili a la soledat.

En aquest espai de mi
ressona el crit dins l'eco del silenci,
silenci
silenci
silenci...

I es torna tan sols això,
silenci.

Montse Assens i Borda

(Maçanet de la Selva, 1960)

Va viure a Premià de Mar durant vint anys i actualment resideix a Premià de Dalt on participa activament de la vida política, social i cultural d'aquesta població.

Membre Fundadora de l'Associació de Relataires en Català (ARC) i de l'Associació Art Primària de Premià de Dalt. Membre d'Arts i Lletres. Guanyadora de diversos premis i guardons.

Publicacions en poesia: Indigent, com jo (2007) Secrets acariciats (2010) Glops de nit (2012), A l'altre costat de la pell (2015), El bes de la nit (2017). Apartheids (2018) Bugada (2018) Ostatges polítics (2018) Verseja'm els silencis (2019)

Tumac, el pescador premianenc

Al poblat de Premià en Tumac era prou conegut per la seva experiència indubtable de bon pescaire, però sobretot per la seva bona sort a l'hora de pescar els millors i més grans exemplars. Quan cap pescador no aconseguia en tot el dia treure res de l'extensa mar, ell sol, amb poc temps, omplia la seva barca amb les xarxes carregades de peix.

Sempre sortia sol a la mar, per això ningú sabia quin tipus d'esquer utilitzava perquè els peixos piquessin amb aquella facilitat. Sempre que li preguntaven ell guardava silenci amb un somriure. No estava disposat a revelar el seu secret. La gent del poble només sabia que, de tant en tant, en Tumac desapareixia al bosc del Corredor amb un cistell ple de peixos i trigava tres dies i tres nits en tornar, portant un saquet de pell ben lligat.

Va anar passant el temps, i el mite del gran pescador Tumac, qui la bona sort mai li donava l'esquena, va anar engrandint-se i fent-se cada vegada més famós.

Un dia, en Titu, un altre pescador, encuriósit i una mica envejós, va decidir que la pròxima vegada que en Tumac marxés cap al bosc, el seguiria de prop per descobrir quin era el seu secret, tan preuat per molts.

En arribar el dia que en Tumac, carregat amb un cistell ple de peixos, marxava per endinsar-se al bosc del Corredor, en Titu va sortir de casa i va començar a seguir-lo, a una distància que ell no el pogués veure.

Durant tot el dia van caminar serralada amunt. Molt entrat al vespre, quan la foscor ja envaïa el bosc i els ulls ja no podien veure més enllà d'algunes passes, van arribar gairebé dalt la muntanya. En Titu va veure que en Tumac es condicionava un llit d'algunes herbes i es disposava a dormir. Ell, uns metres més enllà, va fer el mateix.

La nit va anar passant, i amb els primers rajos de sol i el soroll d'unes animades veus, en Titu es va despertar. Dirigint la vista cap a on provenien aquelles veus, va veure que en Tumac seia en unes grans roques davant d'un homenet que semblava un ermità. Parlaven amistosament, reien i feien broma. Després d'una estona d'animada conversa, en Tumac li donà a l'ermità un cistell ple de peix, i ell li entregà un saquet de pell ben lligat.

Els dos homes es van acomiadar, i en Tumac va emprendre el camí cap al poblat, seralada avall. En Titu, amagat, el va seguir de retorn cap a casa.

En arribar al poble, en Titu no va trigar gaire a explicar la seva aventura pels boscos del Corredor seguint la pista de l'heroi pescador.

De seguida va córrer la veu entre tots els poblats costaners, i va ser així com un munt de pescadors de tots els racons d'aquelles contrades banyades pel mar, carregats amb cistells plens de peixos, van anar a la recerca de l'ermità per demanar-li una mica de la seva màgia i així poder ser tots uns grans pescaires.

L'ermità va veure espantat com desenes d'homes s'acostaven ràpidament al seu meravellós dolmen. Acostumat a la tranquil·litat que li proporcionava aquell indret, i desconeixent les pretensions d'aquells homes que s'acostaven en massa, va desaparèixer per sempre.

Els pescadors, en arribar al dolmen conduïts per en Titu, no van trobar ni rastre del suposat ermità amb poders que feia que en Tumac fos tan bon pescador. Va ser així com el pobre Titu va quedar com un mentider.

Els homes que havien pujat fins allà carregats amb els cistells van comprovar com el peix començava a fer-se malbé, i van decidir

enterrar-lo allà mateix, al costat del dolmen. Així va sorgir la festa de l'enterrament de la sardina, recordant el dia que els pescadors no van trobar la màgia que ells esperaven.

Per descomptat, la sort i el mite del gran pescador Tumac van trobar la fi aquell mateix dia.

Extret del seu llibre llibre "Catalunya fantàstica: una història desconeguda".

David Bernad

(Barcelona, 1964)

És dibuixant de còmic i il·lustrador autodidacte.

Publicà els seus primers dibuixos al desaparegut *Premià Informa* i a d'altres revistes locals. Posteriorment ha fet còmics, que han vist la llum en revistes tan prestigioses com *Totem* o *Zona 84*. És també l'autor de les obres *Catalunya fantàstica* (2006) i *Bestiari fantàstic*. També ha il·lustrat *Història pintoresca de Premià de Mar*, *Can Ferrerons una vil·la romana*, etc.

Estació terminal

12:00 h

El tren no arriba i l'estació es va omplint de persones que esperen. La història del ferrocarril és això: esperar i viatjar i tornar a esperar fins al punt d'arribada. Un cicle etern i ignífug.

El tren no arriba i la megafonia no desvetlla quin és el motiu pel qual aquest cop tampoc es compliran les previsions oficials. Els viatgers ja estan vacunats contra els retards i les múltiples sorpreses d'aquest mitjà de transport.

És migdia. Des de l'estació de Premià de Mar es veu el litoral. Hi ha gent que passeja per la platja, sols o acompanyats. Una noia va amb un gos al qual li llança un plat de plàstic.

Aleshores, l'home decideix que farà un altre tomb per la ciutat. Li direm K. No recorda quan va arribar ni tampoc el que ha vingut a fer. Però no sembla que això li preocupi massa, de moment no s'angoixa gens ni mica. En alguna part del seu instint hi ha una ordre donada que l'ha fet arribar fins allí i sap que ha de tornar a marxar, en algun altre instant, però ara, pel que sigui, les circumstàncies no li permeten.

Surt de l'estació i es posa a caminar. Avança cap al centre fins que arriba a la Plaça Nova, on hi ha la petita escultura de la Font del Cargol, en record del grup literari que va néixer i projectar-se des d'aquesta ciutat. Ja hi ha estat abans en aquest lloc. K guarda entre els seus records imatges i poemes dels autors vinculats al grup: Valerià Pujol, Martí Rosselló, Rafael Vallbona, Maria Antònia Grau o Pep Bras, entre d'altres. Sap que en algun moment de la seva vida passada va coincidir amb ells i es van conèixer. Precisament, en aquell punt s'asseu en un banc una estona i es concentra en el moviment dels vianants. Premià de Mar és un poble que ha esdevingut ciutat, molta densitat demogràfica en poc espai, assumint població de moltes procedències diferents, que s'hi ha anat adaptant.

14:30 h

K s'aixeca i passa per la Gran Via. No s'atura, tot i que es perd la possibilitat de fer un cafè en algun dels establiments d'aquest vial cèntric.

Continua caminant en direcció cap a Vilassar de Mar. Tarda una estona fins que supera el veïnat de Can Pou - Camp de mar. Visualitza el mític baixador que mai ha funcionat i deixa a les seves espatlles el port, convertit des de no fa massa anys en un enclavament comercial i de lleure.

Quan arriba al límit del municipi impacta contra un mur invisible, un cristall fet d'una estranya matèria que s'escapa de la raó. Aleshores sí que s'angoixa, adonant-se que aquella situació ja l'ha viscut altres vegades. A la seva ment arriben records fragmentats. Què és real i què no? Recorre molts metres resseguint el vidre invisible que continua, persistent. Desesperat, ara, decideix tirar enrere i camina, molta estona més, cap a l'altra banda del poble, en direcció cap a Premià de Dalt. Quan arriba al límit entre els dos pobles topa de nou amb l'inexplicable cristall. Curiosament, la gent amb qui es troba fa la seva vida com si res, però no veu que ningú travessi a l'altra banda.

19:00 h

Abans que es faci de nit, K intenta sortir per un altre punt del municipi. Es dirigeix a la carretera N-2 i en direcció al Masnou li torna a passar el mateix: el mur compacte i invisible. I també descobreix, una altra vegada, que cap vehicle travessa aquella frontera, com si la vida a Premià de Mar es tanqués en si mateixa en els límits del gran vidre.

20:30 h

Quan es fa de nit se'n torna a l'estació. Abans, però, fa un darrer intent i va cap a la platja. Es fixa en unes barques que arriben de pescar i s'imagina que potser, si s'enfilés

en una, trobaria la manera de sortir d'aquell maleït atzucac. Mentre ho està pensant es fixa en un submarinista que arriba de mar endins, amb ulleres de pesca, peus d'ànec i una bombolla d'oxigen a l'espatlla. Quan es descarrega de tot l'embalum el mira a la cara i li diu: "No cal que ho intentis, per mar tampoc es pot sortir!".

K queda sense paraules i abaixa la mirada mentre el nedador se'n torna cap a la ciutat.

21:00 h

Dins l'enrenou del seu cap, K només té clar que ha arribat a Premià de Mar amb tren. Se'n va a la plaça de l'Ajuntament antic, on hi ha algunes persones assegudes en les terrasses, entra un moment a l'església de Sant Cristòfol i murmura una petita pregària en la qual demana que vol sortir d'aquell parany que no comprèn. K reflexiona aleshores que no recorda d'on va venir, ni què hi fa en aquell lloc, ni qui és, ni tampoc quina lògica té, al cap i a la fi, la seva existència.

21:45 h

Quan surt de l'església, K torna a l'estació, ja s'ha fet de nit, però encara haurien de passar alguns trens. Arribarà el seu? No hi ha cap passatger més esperant-se en aquells moments. Mira l'horari i encara n'hauria de venir algun en direcció a Barcelona o a Mataró. Una dona surt de dins de la taquilla on es despaten els bitllets. Sembla molt gran, com si tingués cent anys o més. Va vestida amb l'uniforme de Renfe. El saluda amb la mirada. "Hi ha trens encara avui?", pregunta K. Ella li respon: "Fa 35 anys que va passar el darrer", i s'allunya.

K s'asseu en un banc davant de la via i deixa la ment en blanc a l'espera que arribi l'anelat ferrocarril i pugui sortir d'aquell indret. On anirà? Ja no pot recordar quina és la seva destinació, ni el seu origen, ni qui és ell, ni tampoc qui va ser. Només solament que un dia va enfilar-se a un tren i va baixar en aquella estació, des d'on ja fa molts anys que busca la sortida. Mentre, idees i records es barregen al

seu cap, realitat i ficció neixen i s'esvaeixen al mateix ritme. I res és el que sembla i el tren no acaba d'arribar mai. I el paisatge es fon amb la nit en negre. I en breus segons un altre dia recomençarà de nou.

Albert Calls i Xart

(Cabrera de Mar, 1966)

Treballa de periodista. També és escriptor, impulsa diversos projectes editorials i és activista cultural del Maresme.

Com a autor ha publicat diversos llibres de poesia, narrativa i assaig. Des de petit que ha estat vinculat amb Premià de Mar: va anar a l'escola, hi va treballar, va muntar la llibreria Proa Premià i va participar en els orígens de la festa major de Pirates i Premianencs, sobre la qual té publicada una novel·la i un còmic il·lustrat per Robert Segura.

L'ànima de Premià de Mar

Ets viva, doncs bategues i pateixes. Com qualsevol ésser viu, tens virtuts i defectes. Dels segons no te'n parlaré, doncs no és avui el dia de fer-te retrets. Et regalaré els carrers amb les primeres, que m'acullen, que em bressolen i que em fan tornar si m'allunyo. Jo, que vaig néixer a l'altra banda de la Riera del Bou i venia a veure't enlluernar els estius de juliol; jo vaig acabar buscant llar entre els teus braços. En trobar-la, aixoplugà per sempre els meus somnis, vestits de nit i, el que és encara millor, els meus somnis engalanats de llum de dia que veus com es fan realitat.

I passen els anys i aquí segueixo, endinsant en tu les meves arrels, creixent i veient créixer les meves fulles. Elles també han après a estimar-te, a jugar amb la brisa que puja de la platja i s'atura presumida a la frontera amb els de Dalt. Elles i altres, filles també de branques noves, ballen lliures per la teva Gran Via. Artèria que nodreix de llum i so la resta de tu.

I és que en algun lloc havies d'amagar el cor. Tanmateix, ets generosa i sempre ens deixes sentir el seu bum-bum per a no perdre'ns. Llarg camí que és brúixola en si mateix. Sempre de referència, sabem on anar a trobar-nos quan ens trobem a faltar, i els últims mesos ens hem trobat molt a faltar els uns als altres. Premià, tu ho saps. De cop i volta no ens vas veure fent-te pessigolles, et va mancar la nostra veu, les nostres carícies i, sí, també els nostres retrets. No et vam voler deixar sola, la promesa de tornar sempre va ser-hi. Et murmuràvem "resistirem" i et demanàvem des de balcons i finestres que també ho fessis tu. "Resisteix, Premià, aviat tornarem" i aquí estem. Hem tornat.

No estem tots però, Premià. Ara bé, els que estem, pels que no hi són, prometem valorar el teu batec, acaronar la teva ànima i gaudir de la brisa que puja per Riera, Marina o Joan Prim. Ho farem, per fi, sense res que cobreixi el nostre somriure, que tant t'agrada veure, i brillaràs a la lluentor dels nostres ulls. Ben aviat sabràs el molt que et volem, doncs et perfumarem de roses i l'aroma màgic de les pàgines dels llibres et farà eriçar la pell. Prepara't ànima de Premià, per oblidar malsons i cantar himnes de festa, sons d'estiu amb percussions de vida. Perquè ets viva. Bategues i volem bategar amb tu.

Isabel Cánovas Fernández

(Badalona, 1976)

Va començar a escriure petits relats el Nadal del 2020, estant confinada per covid. Els ànims de les amigues la van portar a obrir un blog i després, també, ajudada per elles, ee va animar a escriure una novel·la. Així va néixer *Barcelona-Estambul*, de temàtica romàntica. Posteriorment va escriure *Amor bajo sospecha*, que transcorre a Barcelona. Les dues novel·les són auto publicades de forma independent.

El fogoner irlandès

El moll de Southampton era ple a vessar. Els escollits, poquíssims en relació amb el nombre d'aspirants, anaven desfilant cap a la coberta d'un bergantí que havia de salpar en cosa d'hores. Adam Rimpeer! El contrames-tre cridà el seu nom i s'aixecà d'una revolada convençut que, per fi, deixava enrere un passat per oblidar; un passat a còpia de garrotades, insults i menyspreu ja des del moment mateix en què la mare que el va parir no va saber què fer-ne. La dona es preguntava com podia haver parit dos bessons tan diferents: una nina pèl-roja i tota ella esquitxada de pigues i un mascle de pell fosca, morros molsuts i cabell arrissat. Un càstig diví, es temia, per haver furgat més del compte en els baixos fons de Belfast. Una nit la dona deixà el nadó al portal d'un convent de redemptoristes, va trucar ben fort cinc cops seguits i abans que obrissin girà cua i es desempallegà per sempre més d'aquella nosa i del corcò del dubte.

A tretze anys Adam Rimpeer ja era conscient que no hi pintava res en aquell paisatge esquerp. I se'n va anar. O, més ben dit, va fotre el camp. Un dia uns pescadors dublinesos que feinejaven prop de Liverpool el van enxampar dormint a la bodega de la barca. Atemorits pels mals auguris que comportava trobar-se un negre a alta mar, van llençar-lo per la popa. Era millor això que no pas haver de comparèixer davant l'autoritat portuària sota l'acusació de tràfic d'esclaus. Tanmateix, Adam Rimpeer va poder nedar fins a la costa i agafà un tren que anava a Londres. Aquell monstre de ferro i fum el va captivar. Londres, també: molta gent, molta misèria, molta boira i cap oportunitat. Res de nou. Però tiraria endavant. Tot sol, com sempre.

A Londres s'allotjà sota un pont, amb les rates, i mai no s'allunyà gaire de l'estació de Greenwich, on sovint l'agafaven per carregar carbó a palades. L'esforç i els anys el van furnir i un dia provà sort a la marina mercant amb la

idea de canviar d'aires per plegar i desplegar veles o, més ben dit, amb la determinació de plegar veles i canviar d'aires. Ei, tu, fogoner de merda! Demà surt un bergantí cap a Gibraltar, li deien per perdre'l de vista. Doncs, cap a Southampton falta gent. No tenia res a fer allí on no el volien. Si el vaixell hagués anat a Baltimore, també hi hauria anat. O a Brisbane, o a Bombai.

Durant el trajecte va fer amistat amb Spotty Joe, un maquinista de Crewe que el va convèncer d'allargar amb ell el viatge fins a Barcelona. Les noves locomotores de la línia de la costa reclamaven relleus i l'experiència ferroviària es pagava bé. Es van hostatjar en una fonda del Born. Spotty Joe li ensenyà quatre mots per sortir al carrer. Al cap d'unes setmanes ja cavalcaven un tren de mercaderies; l'un maniobrant la màquina i l'altre embotint carbó al ventre de la bèstia. A Adam Rimpeer li va semblar que aquell entorn no només no era hostil com els paisatges britànics, sinó que íntimament li despertava una atracció emocional. A diferència de Londres, aquí el sutge de la xemeneia tractava de manera igualitària tots els ferroviaris perquè tots acabaven la jornada bruts com una guilla. La revolució industrial va portar la democràcia, diuen.

Van passar fent equilibris per un pont sobre el Besòs i van alentir la marxa per minimitzar riscos a l'hora de penetrar la muntanya foradada de Montgat. Spotty Joe va fer sonar el xiulet dins el túnel i, en sortint, Adam Rimpeer contemplà una mar plena de barques i una serralada amb poblets a la falda que dibuixaven un idíl·lic escenari il·luminat pel sol ixent d'un matí de juny. Al cap de poca estona el comboi ja era a Premià aparcat a la Descàrrega per buidar els vagons del carbó que es distribuïa a les fàbriques de la rodalia, com la Propagadora del Gas oberta feia poc. A la tarda, els mateixos vagons tornarien a Barcelona carregats de peix. Spotty Joe es va quedar dalt

de la locomotora per revisar-ne els aparells i esperar una gent amb qui tenia negocis poc clars. Mentrestant, Adam s'acostà a la platja, es descalçà i es ficà nu dins l'aigua salada recordant per un moment la gelor del mar de Liverpool on l'havien escopit aquells malparits.

Des de la platja observà els tarongers i les façanes blanques del camí ral, les muntanyes arrebossades de vinya fins al cim, algunes clapes d'alzines i el blau del cel. Notava com el pit se li eixamplava. Ni el fred nòrdic ni la verdor d'Irlanda eren comparables a aquest clima acollidor. Es va vestir i va fer un senyal a Spotty Joe dient-li me'n vaig a fer un volt. Ok, noi...

Resseguí la via fins a l'estació de passatgers, un edifici ben elegant, i s'obrí pas a l'andana. Es quedà palplantat i bocabadat davant d'un rètol que deia PREMIÀ DE MAR. Ostres, no pot ser! Un anagrama? Uns ferroviaris que estaven esmorzant el van espavilar. Què, noi! Que has vist un papu?! Què...?, vacil·là. Necessitava un glop: porró de vi. Ha! Un foraster que diu porró de vi? L'esclat de rialles es va sentir fins a la Cisa. Li van oferir la bota i ell s'hi va amorrar amb aquells llavis molsuts que havien enutjat aquella mare que el va parir. Els va donar les gràcies i prosseguí el camí contemplant una eufòria efervescent. A l'altura de Can Manent saludà pletòric un ferrocarril que arribava de Mataró, travessà el camí ral i en un portal hi recollí un somriure. Adam Rimpeer arrencà a córrer poble endins amb el profund presentiment que, malgrat tot, després de tot, a cada passa que feia era una mica més a prop d'encarrilar el tren de la seva vida.

Toni Civit

(Mataró, 1963)

Historiador. Durant anys s'ha dedicat a la cultura i també ha fet classes a secundària i a la universitat. Actualment es dedica als projectes estratègics. És lletraferit i verbívor i li agrada viatjar, fer fotos i explicar històries.

Ha publicat articles a diaris i revistes, i la novel·la *El missatger del rei* (2016), que narra les peripècies d'un premianenc del segle XIII, i el conte infantil *Ostres, una bomba!* sobre la Guerra Civil a Premià de Mar.

Un dia de confinament en el meu poble, Premià de Mar

Ja fa alguns anys que visc a Premià de Mar. M'hi trobo bé: en cinc minuts arribo caminant al passeig al costat del mar.

Quina delícia passejar per aquí i contemplar el blau del mar i del cel, la música de les onades, inspirar la seva olor i sentir que una injecció d'energia entra al fons de les entranyes.

Visc a la part antiga del poble. Un luxe. Un lloc silenciós i força tranquil, on tothom es coneix. L'estació de tren està molt a prop, de manera que tinc la possibilitat d'anar a Barcelona sense haver d'agafar el cotxe.

M'agrada el meu poble i crec que soc una privilegiada de viure aquí el confinament, perquè puc fer molta vida al meu pati: lleigeixo, cuido les plantes, veig el cel, observo els borinots mentre liben les flors, menjo a l'aire lliure...

Veig un documental sobre Butan, ubicat a la serralada de l'Himalaya. Un home anglès ha anat allà a recordar el viatge anterior del seu pare fa uns anys, per diverses raons. Es reuneix amb un habitant del lloc i junts recorren les muntanyes... Les imatges de tota aquella naturalesa són espectaculars. Sento una estranya sensació des del meu confinament, ja fa un mes. En percebre la bellesa d'aquelles muntanyes, una espècie d'angoixa es clava a les meves entranyes. Dubto si continuar veient el documental o, al contrari, abandonar-me al goig d'apreciar la grandesa de la natura, encara que sigui a través d'una pantalla. Opto per continuar veient-lo, amb la percepció i certesa que aquelles imatges ja no pertanyen al món en el qual visc. El meu món està confinat, allunyat de la natura. Un virus ens ha arrabassat la possibilitat de pujar a una muntanya, de trepitjar la neu, de caminar per la vora del mar, d'agafar la bicicleta i perdre'ns pel bosc, de viatjar a un país desconegut, d'anar a un lloc acollidor a sopar amb algú i amb qui poder co-

municar-nos i xerrar sobre qualsevol cosa... En fi, faig un esforç de concentració i intento imaginar-me que vaig amb aquelles dues persones per aquelles muntanyes que rodegen Butan. Gairebé ho aconsegueixo. En mi conviuen una certa tristor, una impotència, un no saber què passarà, i el pensar que el plaer de la vida continua existint malgrat tot. I si he decidit veure aquest documental ha sigut perquè tenia la intenció de submergir-me de ple a la natura, per poder abstreure'm del confinament. Un regal, després de tot. Sí, gràcies a la tecnologia, que en aquests dies ens és de gran ajuda.

La tecnologia ens permet enviar-nos petons i abraçades càlides. Però aquesta vegada, en aquest confinament, els petons i abraçades són autèntics, no són de circumstàncies com per complir amb alguna fórmula social. El carinyo i la tendresa s'han incrementat. El calor humà a la distància s'ha fet més proper. Quina contradicció! No ens veiem, però a través d'un petit aparell, més que mai, expressem quelcom molt profund que forma part d'una teranyina col·lectiva en què tots estem enganxats, agafats: una energia càlida i afectuosa. És el moment de ser tal com som, tal com ens agradaria ser. I aquest virus ens està donant l'oportunitat de despullar-nos, de mostrar la benevolència en la qual voldríem nedar, bussejar. Perquè sabem que hi ha una bondat natural que també forma part de l'essència humana. Sembla com si tots estiguéssim anant cap aquest espai. Cap al lloc dels afectes, de les generositats, de les transparències. Crec respirar-lo en l'aire. Serà perquè no hi ha contaminació i podem olorar d'altres fragàncies? O és perquè som a la primavera y les percepcions s'alteren? Segui el que sigui, alguna cosa està succeint. O alguna cosa ens està passant. Tot és molt estrany. O tot era molt estrany abans.

Quan veig una pel·lícula, em quedo meravellada en veure a la gent al carrer fent un munt

de coses: anant, venint, portant alguna cosa cap allà, cap aquí. Una parella que es donen la mà i un petó apassionadament. D'altres que se'ls miren amb descaradura. Que deliciós! Semblen d'una altra època, com sortits d'un quadre molt antic. Però, aquesta escena va ser certa en algun moment. O no. O és ciència-ficció. Uns nanos que juguen a la pilota i criden i es barallen i corren y salten. Un cotxe que dona una frenada per no topar-se amb un ciclista.

Ah! Crec recordar que tinc una bicicleta. Un gran invent. Em veig de petita muntant en una bicicleta, deixant anar el manillar i cridant a la meva mare per què veïes que ja sabia anar sense agafar el manillar i sense tentinejar-me. I la meva mare em cridava encara més fort perquè venia un cotxe enrere i no podia passar, i jo sense adonar-me de res. No calia adonar-me de res: estava intensament submergida en un acte de plena llibertat anant a sobre de dues rodes. Quina emoció, experimentar la llibertat a sobre d'una bicicleta, rodar i rodar sense importar cap a on. I la meva mare cridant-me, patint per mi, pel cotxe, i jo a punt de començar a volar...

Doncs allà al traster està la meva bicicleta, esperant a ser utilitzada de nou. Te les rodes desinflades i li falta oli a les juntes i a la cadena. Podré agafar la bicicleta algun dia? Podré perdre'm per la muntanya? Anar a nedar al mar i submergir-me com un doffi? Podré donar un petó a alguna persona amb afecte? Podré veure el meu fill? Podré descansar de la tecnologia y tocar un cos de la mateixa manera que toco una poma o una pastanaga? Sí, aquests dies només acaricio pomes, advocats, galetes, pastanagues, mongetes, cols, cebes, alls, llibres, el piano, les plantes, la mopa, el drap de la pols, el meu coixí, l'ordinador, el mòbil, etc.

Però, vull tocar persones, parlar amb elles directament, mirar-les als ulls durant una estona, fer-me un far de riure, recitar-los un poema, abraçar-los o plorar. I constatar de nou que sense les persones no som absolutament res. Que estem en aquest món per donar, oferir, interactuar i expressar.

Visc sola des de fa cinc anys. El meu estimat amor se'n va anar a l'altre costat de l'alè mentre caminàvem per la muntanya.

Un virus insignificant i poderós ens sotmet. És dur el confinament per les persones que vivim soles. I escric aquestes coses per no estar tan confinada.

Mercedes Delclós

(Madrid, 1953)

Neix a Madrid on viu fins als deu anys. Es trasllada a Màlaga on ha viscut divuit anys. Actualment resideix a Premià de Mar. Llicenciada en Filologia Anglesa per la Universitat de Granada i en Cant pel Conservatori de Badalona. Ha editat diversos CD's i llibres de partitures amb creacions pròpies sobre música vocal i poesia musicada. Ha creat i interpretat música per a obres del Teatre Lliure i el Teatre Nacional de Catalunya.

Ha traduït el llibre *Dix ans avec Alexandra David-Néel* —exploradora, reportera i orientalista— de Marie-Madeleine Peyronnet. Tradueix articles de revistes científiques angleses. Poemaris editats: *Voces nuevas* (ed. Torremozas), *Mar de Cantos*, *Mimbres de agua* (ed. Torremozas) i *Rumor Eco Así Tú* (ed. Stonberg).

De nit, la mar i les estrelles...

(TEXT TEATRAL)

Personatges:

ROSA (30 anys) · MARIA (60 anys)
HASSAN (30 anys) · PERE (35 anys)
HALIMA (25 anys)

Mitjans del segle XVI.

Escenari partit; una part és la platja i l'interior d'una casa de "Veïnat de Mar", i l'altra, una platja de l'illa de Gerba. S'il·luminarà una zona o l'altra segons s'indiqui.

Veïnat de Mar

ROSA seu a la sorra, amb la mirada perduda en l'horitzó.

Entra MARIA, amb un cistell amb viandes.

MARIA: T'he dut un brou.

ROSA: No tinc gana.

MARIA: Has de menjar.

ROSA: No tinc gana.

MARIA: Rosa, ha passat un any...

ROSA: Tretze mesos.

MARIA: (*Es persigna*) Nostre Senyor va cridar el Pere al seu costat...

ROSA: La mar se'l va endur i la mar me'l tornarà.

MARIA: Menja. O et moriràs.

ROSA: No puc morir. Quan el Pere torni m'ha de trobar aquí, esperant-lo.

MARIA: Quan el teu marit torni t'ha de trobar viva, i si no menges...

MARIA es talla; assenyala la mar...

MARIA: (Cont.) Mira allà!

ROSA: On?

MARIA: Allà. Sembla... un cos.

Les dones corren fora d'escena. Tornen arrossegant el cos d'un home mig ofegat.

MARIA: Encara és viu!

ROSA: No és el Pere. Tornem-lo a la mar.

MARIA: Rosa, què dius?

ROSA: Que no ho veus? No és un cristià.

És musulmà. Un pirata musulmà. Si fóssim nosaltres qui estiguéssim a la seva mercè, no ens perdonaria la vida.

MARIA: Ell no és cristià, però nosaltres sí. Mira-te'l, està ple de nafres.

ROSA: És un pirata. Tornem-lo a la mar i deixem que s'ofegui.

Illa de Gerba

PERE, vestit amb robes musulmanes, jeu al costat de HALIMA.

PERE: Aquesta nit he somiat...

HALIMA: Què has somiat?

PERE: No recordo. Sé que he somiat..., però no recordo... No puc recordar ni qui sóc. De vegades em ve la imatge d'una platja..., d'unes cases arran la mar...

HALIMA: I d'una dona?

PERE: D'una dona..., sí, però... No recordo ni el seu rostre, ni la seva veu...

HALIMA: La mar et va dur a Gerba, als meus braços... No podia rebutjar el regal...

PERE: (*Gentil*) Vols dir que jo soc un regal?

HALIMA: (*Assenteix*) ... de la mar. (*El besa*)

Veïnat de Mar

HASSAN jeu en una màrfega.

ROSA li dona una olla de fang i una cullera de fusta.

ROSA: Menja.

HASSAN: Per què em cuides?

ROSA: Perquè sóc cristiana.

HASSAN: Ho sents de cor?

HASSAN posa la mà sobre la de ROSA, ella triga a retirar-la.

HASSAN: (Cont.) Per què no em deixes morir, o em lliures als soldats?

ROSA: A Sant Pere de Premià no hi ha soldats; ni al Veïnat de Mar. Però si algú sabés que ets aquí, et matarien. I a mi també per haver-te recollit.

HASSAN: Jo no vull que et passi res. (*Pausa*) Tu vols que em matin?

ROSA: (*Pausa*) No. (*S'adona que s'ha entendrit i es refà; amb fingida fredor*) Menja.

Illa de Gerba

HALIMA: Si algun dia recordessis qui ets,

d'on vens, on és casa teva... marxaries?

PERE nega amb el cap de manera quasi imperceptible.

HALIMA: (Cont.) Si recordessis, et perdria.

Veïnat de Mar / Illa de Gerba

La il·luminació d'ambdues zones és de nit.

Cadascú en la seva zona -ROSA i HASSAN, i HALIMA i PERE- contemplen el cel estrellat.

HALIMA: (A PERE) D'on tu vens, les estrelles deuen ser com les d'aquí.

HASSAN: (A ROSA) Són les mateixes.

PERE: (A HALIMA) De nit, la mar...

HASSAN: (A ROSA) De nit, les estrelles...

PERE: (A HALIMA) ... ens marquen el camí...

ROSA: (A HASSAN) A tu et marcaran el camí cap al teu país.

HALIMA: (A PERE) A tu t'han marcat el camí cap als meus braços.

S'apaga la zona de Gerba.

Veïnat de Mar

Entra MARIA, esverada.

MARIA: La gent del poble... venen a buscar el pirata. (A HASSAN) Has de fugir.

ROSA: Però, què...?

MARIA: El Tòfol de can Vinyes us ha vist i ha donat l'alarma.

ROSA: Has de fugir.

HASSAN: Però, i tu? Què et faran a tu?

MARIA: Si no troben el pirata, ho pagaràs tu.

ROSA: No.

MARIA: (A ROSA) Has d'amagar-te. O marxar...

ROSA: No puc marxar...

HASSAN: Vine amb mi.

MARIA: Agafeu una barca...

ROSA: Jo em quedo. El Pere tornarà i si no hi soc...

Se senten veus de gent exaltada.

ROSA: Fugir!

HASSAN: Vine amb mi.

MARIA: Au, marxeu, marxeu.

Les veus són properes.

ROSA: (A HASSAN) Fugir. Marxa tu.

HASSAN: No et deixaré.

ROSA es resisteix a marxar.

HASSAN pren ROSA en braços... i fugen.

Illa de Gerba

PERE: (Per a si mateix) Pere. Em dic Pere i era pescador...

PERE va cap a HALIMA; la besa amb tendresa.

Se sent la remor de la mar.

Alta mar

HASSAN: Les estrelles ens guien.

Fosc

Octavi Egea

(Barcelona, 1946)

Novel·lista (Jordi d'Urtx, *Spaghetti per a la Gioconda*, *Abaddon*). Dramaturg (*Davant l'Empire*, *Persones perdudes*, *El far*, *Menors*, *J.R.S.*, *de dotze anys*). Microteatre (*A les fosques*, *El detectiu*, *Uno rapidito*). Traducció i adaptació de musicals (*Siete novias para siete hermanos*, *Cantando bajo la lluvia*, *Grease*). Ràdio (Ràdio Premià de Mar: *La Porta de l'Escenari*).

Tornar a casa

Si he de ser sincera, a vegades em sorprenç a mi mateixa desitjant marxar d'aquí. Abans més que ara però.

Però després, en qüestió de minuts, me n'adono que no té sentit. Que el problema no és l'aquí, Premià, sinó la necessitat imperiosa d'un canvi a nivell intern, de vida potser. De rumb. Perquè si m'hi paro a pensar, Premià de Mar m'ha vist néixer, m'ha vist créixer. Aquest poble ha sigut testimoni de les meves primeres caigudes, de les meves primeres llàgrimes conscients i inconscients, inclús dels meus primers riures a ple pulmó.

Ha sigut còmplice de totes aquelles amistats que he anat creant i de totes aquelles que en algun punt de la vida, s'han anat difuminant. M'ha sorprès la quantitat de persones que, tot i portar tota una vida aquí, no coneixia i dono gràcies de conèixer-les ara. Perquè tot passa quan ha de passar i potser la meva jo d'abans, no les hagués valorat com les valora la meva jo d'ara.

Ha sigut còmplice del meu primer amor, de la meva primera feina, del meu primer bany en un mar que avui dia encara em sembla massa imponent. Inclús d'un canvi intern transcendental a la meva vida. D'això, també n'ha sigut còmplice.

Tot l'important, tot el que és maco i potser el que no ha sigut tan maco, ha passat aquí, al costat dels seus mars i de les seves muntanyes. A prop de la meva gent. Premià ha sigut refugi i m'ha fet de núvol per si en complir somnis, alguna vegada queia.

Per sort mai ha passat, però sempre m'hi he sentit segura entre els seus braços. Sempre ho he sentit com un lloc on tornar. Sempre que tornava en tren des de qualsevol altre lloc i arribava a l'estació de Premià de Mar, respirava sabent, que per fi era a casa.

I el més important, ara acull també al meu fill, amb les mateixes ganes i millor. Sempre a millor.

Aïda Espasa Vilardell

(Barcelona, 1996)

Dona, treballadora, escriptora, mare i somiadora a jornada completa. És una apassionada dels llibres des que té coneixement. Una dona enamorada de la màgia de la vida i dels seus petits detalls, que creu en les energies i en les connexions humanes.

Va començar amb un blog fins que va sentir la necessitat d'escriure quelcom més intens i d'aquesta en va sortir *Lagartos al Sol*. Un petit somni fet realitat.

Propera parada, Premià de Mar

La Núria vivia al carrer de la Marina de Premià de Mar i estudiava tercer d'ESO a l'Institut Premià de Mar. Només feia uns mesos que havia vingut a viure-hi en el moment en què els seus pares es van separar i la mare va decidir venir a viure a Premià ja que ara treballava en un dels supermercats que havien obert al port de Premià. El pare continuava vivint a Barna, perquè ell tenia la feina allà, era conductor dels vagons del metro de la línia 1.

No havia estat un moment fàcil per a la Núria integrar-se en un nou ambient juvenil, en un centre on pràcticament no coneixia ningú.

Ella continuava mantenint el contacte a través del WhatsApp, i els seus grups d'amics i amigues d'Instagram, del TikTok amb els seus amics d'infantesa, d'escola, o dels seus primers anys d'institut, o fins i tot, del mateix barri de Sants que és on havia viscut tota la vida.

Però ara es trobava que l'únic enllaç segur que la podia apropar a la gran ciutat i als seus amics i amigues era el tren que acostumava a agafar a l'estació de Premià de Mar i que la deixava al cap de trenta minuts a l'estació de Sants. Aquest viatge el feia moltes vegades amb el permís dels seus pares o amb la seva mare, però algunes vegades el feia tota sola, i fins i tot s'havia atrevit a fer-lo alguna vegada sense permís.

Quan viatjava sola ho feia molt atenta a la veu que anunciava les properes parades, ja que tenia molta por de passar-se l'estació de Premià de Mar i trobar-se a Vilassar de Mar, o a Mataró.

Quan viatjava sola en direcció Barna ho feia molt il·lusionada, pensant en tot el que li esperava a Barna: un pare que li deixava

prou temps lliure per quedar amb les seves amigues, que li preparava la pizza que més li agradava i que intentava fer-la molt feliç, i que així tingues ganes de tornar aviat. La Núria s'havia acostumat molt bé als avantatges que tenia el fet que els seus pares s'haguessin separat, ja que podia gaudir-los a tots i demanar-los tot allò que necessitava i més. Ni el pare ni la mare gosaven negar-li cap dels seus capricis, ja que se sentien una mica culpables per la trencadissa familiar que havien provocat, per no haver superat les seves desavinences i diferències.

La Joana, la seva mare, estava convençuda que a Premià de Mar, tant ella com la seva filla, trobarien aquella pau que a Barcelona no tenien. La Joana havia crescut en un pis del carrer Marina, que ara els seus pares no utilitzaven, i encara recordava la proximitat a la platja, l'estació de trens, a la mateixa Riera i a la Gran Via i com havia estat de feliç la seva infantesa i adolescència. Per això, ella no va dubtar a venir a Premià de Mar amb la seva filla i oferir-li una bona qualitat de vida.

La Núria vivia amb una bona expectativa aquest canvi perquè la proximitat feia que sempre que pogués o volgués, agafés aquell tren que li permetria tenir la llibertat d'anar i tornar de Barna. Però el que ella no s'esperava, era trobar de seguida unes bones companyes a l'institut, disposades a mostrar-li els millors racons d'aquest poble acollidor, que amb la seva llum i olor de mar li permetia passejar tranquil·lament i anar al port i gaudir d'un espai tranquil i net on passar bones estones d'oci i descans. O bé, fer unes bones rutes cap a la muntanya que protegeix Premià i l'enriqueix amb la possibilitat de poder anar a la Cisa o a Sant Mateu tot fent una bona passejada.

Sense voler i sense saber ni com, de mica en mica es va anar enamorant del poble, de

Premià, que li va permetre millorar la seva qualitat de vida. I ara, no només era ella la que va començar a trobar-se bé a Premià, sinó que les seves amigues de Barna aprofitaven les ocasions en què era possible venir a passar una tarda, o un dia, a Premià amb la Núria. I descobrir els diferents entorns de la vila. Parlant de descobriments, una de les troballes més interessants va ser la descoberta d'una gateta siamesa que acostumava a passejar, tota solitària per la part del darrera de l'estació de Premià, la que dona al mar, la gateta vivia entre les roques i, normalment, no se la veia massa, ja que es refugiava entre les roques, però quan la Núria anava a l'estació per a agafar el tren sempre se li presentava a prop, com demanant-li que se l'endugués. La Núria agafava el tren i pensava que la gateta restava sola pels voltants de l'estació, fins que, un bon dia, en tornar de Barna, ella anava pensant que si la tornava a trobar, se l'emportaria cap a casa. I així va ser, ja que quan la gateta es va deixar veure i la va seguir una mica, la Núria va fer el gest d'agafar-la i la gateta es va deixar agafar. I així va ser com la Núria va començar una nova etapa de la seva vida acompanyada d'aquest ésser tan especial que li va fer més fàcil la seva estada a Premià perquè la gateta estava a casa esperant sempre l'arribada de la Núria.

**Maria Teresa
Farreny Terrado**

(Alquaire, 1957)

Viu i treballa a Premià de Mar des de fa quaranta anys. És mestra, pedagoga i psicòloga. Ha publicat llibres de didàctica, pedagogia i literatura infantil.

Epitafi

Bocins de memòria,
pell de nostàlgia,
paisatge de maduresa,
resguard i morada.
Un record d'infantesa?
Els estius a Premià
i que, llavors, el present era etern.
La meva millor versió?
Sens dubte, tu.

Jo seré l'àngel caigut
que pagui els teus pecats,
qui t'espera més enllà del desconegut,
costi el que costi,
triguis el que triguis;
a les portes del cel o de l'infern,
de la decència o de la indecència.

Ballaré descalç damunt tolls d'aigua,
desafinaré amb una guitarra sense cordes,
que ni tan sols sé tocar,
ensinistraré cargols sense rumb,
m'allistaré a maldestres sense fronteres,
fundaré una associació d'abraçades per encàrrec,
mirades òrfenes, carícies perdudes.

Guardaré a un calaix totes aquelles cartes de
perdó
que mai van arribar a destí,
aquelles promeses que no es van complir,
les utopies que es van esvaïr.

Teixiré amb totes elles un vestit fet a pedaços,
d'eterna cua i colors musicals,
i te'l regalaré amb el meu millor somriure,
aquell que tu em generes amb tan sols mirar-me,
per recordar-te com n'ets d'especial,
i com d'orgullós em sento de ser ton pare.

Recorreré les vides que facin falta
per tornar a acariciar-te.
Em calçaré les botes de Chaplin i, a cegues,
duré gira-sols a les riberes dels teus dubtes.
Xiuxiuejaré als estels
perquè la seva llum et guïï,
quan jo ja no hi sigui,
no dubtis que seguiré amb vosaltres.

No renunciïs mai al teu esperit rebel
amb causes pendents,
però recorda, filla, que les ferides
que no van cicatritzar a temps
han de conuiuïre sovint
amb les que van sanar a destemps.

Desitjo que la brisa del desdeny
no embriagui el perfum dels teus dies,
que la il·lusió no t'oblidi
i que la desídia no silenciï
el teu camí.

Mentrestant, feu-me un favor,
no enterreu el meu record
al costat del meu cos.

Toni Giménez Alonso

(Barcelona, 1974)

Llicenciat en periodisme. Ha treballat com a redactor, locutor d'informatius radiofònics i col·laborador de diversos mitjans impresos.

Ha publicat dues novel·les: *No te mueras sin decirme dónde vas* i, la recent, *1929*, a la venda des d'aquest mes d'abril.

El primer tren del matí

Em planto davant de la foto del pare i sento la seva veu dient: no et quedis mai una cosa que no és teva.

Em giro cap a l'àvia i li pregunto: A tu què et sembla? Em contesta amb aquell to de castellana eixuta: *en esta casa somos pobres pero honrados*. Ja veus. Quin orgull hi ha en el fet de ser honrat i pobre? El que és difícil és ser ric i honrat. Ser pobre, si ets honrat, és el més natural del món.

Tot el meu problema filosòfic-moral va començar a l'estació de Premià de Mar un di lluns fred i ventós quan encara no havia sortit el sol i jo m'havia aixecat amb una tos que no albirava res de bo. Abans de vestir-me em vaig fer un test d'antígens i, he d'admetre, que desitjava que sortís positiu, l'únic que volia era tornar-me'n al llit. Per sort o per desgràcia només va sortir una ratlleta vermella i abans que passés el primer tren, jo ja estava a l'estació, més sola que la una.

Doncs bé, vaig esternudar, em vaig ajupir per agafar un mocador de la meva motxilla i les mans em van anar a sobre d'una bossa. Vaig mirar al voltant buscant el propietari i res, l'estació estava totalment buida. No vaig poder estar-me d'obrir la cremallera per mirar el contingut, vaig fer un xiscler i em vaig posar dreta d'un salt. Mare meva. Mai havia vist una quantitat de diners com aquella. Crec que em vaig marejar, perquè aquella bossa em va fer tanta por com si hagués trobat una bomba de relloteria dins. Segura que hi havia algú amagat a la foscor observant-me, em vaig apartar com si allò cremés. A poc a poc em vaig acostar i quan tenia de nou la bossa a les mans va venir el tren. Les cames no em respongueren i em vaig quedar palplantada esperant, amb la bossa a les mans i la mirada inquieta.

Evidentment, jo sabia que havia d'entregar aquells diners, així m'ho havien ensenyat des

de petita: el que no és teu, té amo. A més allò representava un perill. Tot aquell garbuix de bitllets podien pertànyer a la delinqüència, eren diners de drogues, de robatoris o d'un segrest. O no. Podien ser d'algú que se'ls havia guanyat honradament. Pel meu cap tant podien passar imatges de nens com d'un tractament de leucèmia com narcotraficants amb pistola i pocs escrúpols.

Però on els entrego? Al cos de seguretat de la Renfe? Ni parlar-ne, no me'n fio. Als municipals? Als mossos? El cert era que no em fiava de ningú i vaig pensar que el millor seria anar als jutjats i fer entrega davant del jutge. A algun lloc havia sentit que si tornes diners tens dret a una part. És així, o no? Si no volia que aquells diners es perdessin als tortuosos passadissos de la burocràcia, havia de fer entrega davant del jutge.

Preso la decisió em vaig trobar més valenta. Vaig agafar la bossa, vaig mirar a tort i a dret, em vaig escapolar a tota pressa.

Al cap de poca estona ja era dins de casa, vaig donar dues voltes a la clau de la porta i vaig tancar els porticons de les finestres abans de posar-me amb mans tremoloses a estendre i comptar els bitllets.

Quan vaig acabar, vaig notar que estava plorant, allò podia ser el final de totes les meves penúries, podia portar-me a una vida relaxada i tranquil·la com sempre havia desitjat. En aquell moment van trucar a la porta i em va caure l'ànima als peus. Algú colpejava amb la maneta sobre la fusta amb tota la seva ànima i produïa un ressò que retronava a tota la casa. Amb les cames tremoloses vaig obrir una escletxa i un sospir d'alleujament em va sortir dels llavis.

—Té una carta certificada d'Hisenda —va dir el carter.

La mare que els va parir. Ara em demanaven setanta euros de multa per no sé quina infracció. Em vaig girar cap a la taula i vaig pensar que per agafar un d'aquells paquets de bitllets no passaria res. Vaig posar la foto de la iaia de revés i d'una revolada vaig ser al banc. Quan tornava em vaig aturar a la botiga de la Gran via i em vaig comprar un jersei que feia temps que me'l mirava, un capritxet també me'l mereixo.

A casa tot continuava igual. Les notícies no parlaven de bandes ni robatoris, tampoc mencionaven cap segrest i em vaig relaxar mentre la veu de la iaia tornava a ressonar: *Quien roba a un ladrón tiene cien años de perdón.*

No, no, iaia, estic decidida a tornar-ho. No vull res que no sigui meu. El que passa és que no cal córrer. De moment he fet un doble fons a l'armari i he entaforat els diners a dins. Ah! I he posat alarma, la tranquil·litat abans de tot. Sense presses aniré decidint, avui no perquè tinc hora a la *pelu* per fer-me metxes i després hauré de fer unes petites compres, a veure si la setmana que ve trobo una estona.

**Carme
Hernández Santamaría**

(Barcelona, 1949)

Autora de la novel·la *Tras la celosía* i diversos relats curts publicats a antologies. Participa habitualment a l'espai Llibres per llegir amb Lola Busquets. Psicopedagoga i terapeuta familiar, actualment jubilada.

De la riba de l'Eufrates, t'esperàvem

L'avió s'ha enlairat minuts després que comencés a rugir el motor. Tinc prop de tres hores de vol per endavant durant les quals hauria d'enllestir algunes coses. A finals de febrer vaig rebre un correu electrònic en el qual se'm proposava escriure un relat pel dia de Sant Jordi. Estava convidada a participar per ser considerada una "autora local". Que estrany sona "autora local", jo només soc periodista, jo no sé fer relats. "A entregar abans del 18 de març", deia el correu. Vaig pensar que encara quedaven dies, que tindria temps, però ja deus imaginar-te que no, que no n'he tingut i aquí estic, escrivint(-te) en una llibreta a mig vol per Europa.

Podria escriure sobre Premià de Mar, sobre la vila que m'ha vist créixer i que estimo d'una forma irracional. Podria escriure també sobre els llocs d'aquest poble que em fan feliç, però crec que no són els carrers, sinó les persones que els viuen, el que em remou. I que millor per parlar d'aquest poble que parlar de tu.

Ens vam conèixer una matinada del 8 de març de fa sis anys. Feia fred i plovia a bots i barrals. En aquell punt, a 17 quilòmetres d'Idomeni, centenars de persones feien una parada abans d'arribar a la frontera. Tu n'erets una més. No hi havia tendes per tothom i algunes persones van acabar dormint a la intempèrie d'aquella benzineria. Els taxistes encenien els motors dels vehicles i hi posaven els nadons aprofitant la calor. Gelava. La Grècia de 2016 era molt diferent de la Polònia de 2022, t'ho asseguro.

De vegades em preguntes si et recordo aquella nit i la veritat és que no. Tinc records borrosos i difuminats, recordo moments i imatges, però molt poques cares, de fet, només en recordo una, la de l'home que ens va preguntar on podia dormir mentre agafava els seus dos fills, un amb cada mà. Dies després muntàvem carpes de plàstic per fer-hi una cui-

na i un espai infantil. Tu passejaves amb una bossa creuada del coll, amunt i avall, muntant carpes, traduïnt de l'àrab a l'anglès i de l'anglès a l'àrab, movent material, descarregant cotxes, el què fos. De vegades encara em miro les fotografies d'aquells dies, fas molt riure.

Un hivern més tard, jo tornava a passejar pel poble mentre tu continuaves a Grècia perquè algú havia decidit que allà t'havies de quedar. "Que casa meva és casa vostra si és que hi ha cases d'algú", cantàvem. I a poc a poc, anàvem veient que tot era mentida. Que no hi cabem, que no és fàcil, deien alguns. Europa no vol o Espanya no ens deia, s'excusaven altres. Moltes de nosaltres ja no sabíem ni com mirar-vos a la cara. I sé que saps que no hi ha dia que no ens llevem pensant en com fer caure aquestes fronteres que maten.

Malgrat tot, una carambola de casualitats, i no tant casualitats, va fer que el teu destí acabés sent Barcelona. Sé que venir cap aquí no era pas la teva idea, com molts altres, pensaves a arribar més al nord, Alemanya potser, Holanda, no ho sé. I de cop, Salònica-Atenes, Atenes-Madrid, Madrid-Girona i Girona-Barcelona. El que quedava de la muntanya de promeses, solidaritat i responsabilitat administrativa s'havia anat ensorrant i ni rastre d'aquell 'volem acollir'. I així, sense ni tan sols planejar-ho, vas arribar a Premià de Mar.

Al principi patia; i si no està bé? I si no li agrada? I si passen massa menys coses que a Barcelona? A poc a poc, però, la remor del mar davant de casa ha esdevingut també llar per a tu. Han anat passant els anys i has passejat aquests carrers que t'esperaven sense saber-ho. De bon matí, un cafè al Marina, a la plaça dels balls i els vermuts, la plaça que a l'estiu és casa. He gaudit intentant explicar-te com ens arrela, i de vegades ens atrapa, aquesta vila. Has pogut veure com ens removia la lluita per un Can Sanpere per al poble i tam-

bé reconèixer-nos la ràbia i l'alegria amb cada desnonament que para la Xarxa d'Habitatge. Hem fet un gelat passejant pel casc antic i hem burlat un confinament pel teu trentè aniversari. Hem fet una mudança i unes quantes calçotades.

Sé que la riba de l'Eufrates t'enyora, però Amer, aquest poble és més bonic des que hi vas arribar.

Sara Montesinos

(Premià de Mar, 1990)

Comunicadora i periodista premianenca especialitzada en migracions i drets humans. Durant l'any 2016 va treballar a Grècia en punts de la ruta migratòria com Lesbos, Idomeni i Eko i va publicar el llibre *Petjades d'aigua i sal*. L'any 2017 va cofundar l'Agència Talaia, una cooperativa amb la qual ha creat projectes com la sèrie documental *18+1* i el llibre de literatura juvenil *Tan sols viure*, sobre la realitat de joves que migren sols.

Els timbres de Premià de Mar

Diuen que tots els camins porten a Roma. Potser és cert, no ho sé. Però el que sí que puc assegurar és que, almenys en dies lectius, a les 8 del matí tots els camins de Premià de Mar condueixen al carrer Rafael de Casanovas. Sobre aquesta hora, una capil·laritat d'adolescents en peregrinació puntual engreixen les vies de la localitat a mesura que s'aproximen a l'institut de secundària. Sols o en petits grups, a peu, amb bicicleta o patinet, constitueixen una barreja d'acne i hormones tancada en cossos cada cop menys petits. Una serp humana que es nodreix amb un exèrcit de tímids, dolentots, progress, *chonis*, indepes, esportistes, rapers, porretes, friquis i d'altres incapaçs encara de definir-se.

Jo vaig ser una gota més d'aigua en aquell riu, des dels dotze fins als divuit anys. Acovardit pels grans al principi i exigint respecte als petits en la darrera etapa. Un viatge iniciàtic, on vaig riure al costat dels meus companys, plorar els primers desamors i, sobretot, descobrir noves realitats. Per exemple, quant variava el paisatge urbà des dels blocs d'habitatges del meu modestíssim barri fins a l'opulència de les mansions de carrers com ara Batlles, o Capitans de Mar, molt properes a l'institut. Veient aquelles cases, tan diferents del meu piset, sovint em preguntava com devia ser la gent que vivia allà. També si aquelles persones tindrien fills, ja que mai no vaig saber de ningú que anés a la meua classe. Més d'una vegada vaig somniar que m'imaginava els seus interiors, com seria la meua habitació si visqués en un lloc així, o què s'ha de sentir en saber que disposes de piscina pròpia. I vaig començar a entendre que no era just que unes persones visquessin en aquelles cases mentre d'altres, separades per un simple passeig, ho fèiem a habitatges tan minúsculs com el meu. No era un pensament aïllat, almenys entre els meus d'amics del barri, sinó un sentiment on barrejàvem ràbia, admiració i una certa dosi d'enveja. Un estat d'ànim que canalitzàvem

venjant-nos d'aquells privilegiats picant els seus timbres diàriament, tant a l'anada com a la tornada de l'institut. Una acció que, segons el dia, les ganes o la gosadia de cadascú, es complementava amb altres com fer carotes o gestos obscens davant els videoporters. Era una forma de cridar, de molestar, de recordar que érem allà, que existíem, que no podrien viure aliens a la gent normal, a nosaltres.

Mai no responia ningú.

Aquell dia tornava sol. M'havia endarrerit per no coincidir amb en Joan, amb qui acabava de discutir. Tot i ser el meu millor amic, quasi arribàrem a les mans. Alterat per la baralla, nerviós, vaig descarregar la meua ira oprimint amb fúria el timbre d'una d'aquelles cases, decidit a no parar fins a cremar el mecanisme. Feia més d'un minut quan, de sobte, la porta es va obrir accionada a distància.

Em vaig quedar petrificat. El xivarri habitual havia desaparegut, substituït per un silenci opressiu. Ni una veu, ni un so, només l'ull de la càmera que, sens dubte, retransmetia el meu rostre a algú allà dins.

Vaig treure el cap, visiblement esgarrapat. No vaig veure ningú. Només percebia l'olor d'herba fresca acabada de tallar. Sentia el cor desbocat i gairebé podia assaborir el gust de l'adrenalina al meu paladar. Podia haver fet moltes altres coses, com refugiar-me en la seguretat del meu barri, però el cert és que, abans d'adonar-me, els meus peus em van arrossegar fins a franquejar la porta.

Des de fa un temps visc a aquesta mateixa casa. La vaig comprar a molt bon preu en una subhasta pública, ja que, segons sembla, els antics propietaris es van esfumar fa molts anys, sense deixar rastre, ni hereus que la reclamessin. El procés que va acabar declarant-la de titularitat pública va ser llarg. Du-

rant aquesta dècada llarga vaig passar de ser l'estudiant rialler que fantasiejava al costat dels seus murs per convertir-me en el jove escriptor d'èxit que l'habita. Al capdavall, la meua imaginació, la mateixa que em feia somiar amb aquella mansió, és la que m'ha permès accedir-hi. Ara soc jo qui cada dia pateix les agressions dels alumnes al meu intèrfon. M'agrada observar-los a través de la càmera, em porta a un altre temps, encara que mai no contesto. Tampoc no els obriré la porta.

Sé, per experiència pròpia, el perill de deixar entrar a casa teua a un adolescent somiador, ambiciós i, sobretot, sense escrúpols.

Tot i que avui, en veure a la pantalla el rostre del meu antic amic d'institut, he entès que no em quedarà més remei que donar-li pas. El Joan, somrient davant l'objectiu, prem el timbre amb una mà mentre amb l'altra em mostra la placa d'inspector dels Mossos d'Esquadra.

Bernardo Muñoz Carvajal

(Barcelona, 1961)

La seva activitat professional ha estat vinculada al món comercial del màrqueting i la publicitat. Actualment és cap de comunicació d'una entitat del tercer sector especialitzada en trastorn mental. Resident a Premià de Mar des del 1991, és autor de diversos relats i ha publicat dues novel·les a l'Editorial Funambulista: *El enigma Recasens* (2019) i *El violinista de la Ronda de Dalt* (2021).

El carrer de Gibraltar

Des de la Cisa la vista és esplèndida. La Cari s'ha aturat al turonet que queda al darrere del santuari. El mar li omple la mirada. I enmig dels camps arrencats, veu Vilassar a l'esquerra i Premià a la dreta. Més enllà, el Masnou i, a la llunyania, Barcelona.

La Cari té bona mà per la costura. Li han encarregat una capa per la Mare de Déu de la Cisa i avui ha pres les mesures i, feta la feina, se'n torna cap a casa. Des que va abandonar la il·lusió de ser mestra d'escola, cus. La solitud que s'ha instal·lat a la seva vida d'ençà que en Tòfol va decidir fer-se mariner, costa de passar. Ocupar la ment i les mans hi ajuda.

Al cap d'una estona de caminar quan creua el camí de la Font Sana veu una dona asseguda al marge. La reconeix. És l'Eugènia de ca l'Estevet. Plora amb el cap entre les mans. Quan arriba a la seva alçada toca amb suavitat la seva espatlla.

—Eugènia... —La dona, sobtada, aixeca el cap. —Què tens?

—Ai, Cari... —Parla entre sanglots. —Quina desgràcia! Hi ha hagut un accident amb un dels vapors de la Transatlàntica. L'ha investit un veler nord-americà i s'ha enfonsat.

—Però... saps quin vapor és? —A la Cari li tremola la veu, però fa el cor fort per no en-sorrar-se també. Amb una que plori ja n'hi ha prou, pensa.

—No. Però segur que és el *Mataró*. Ai... què farà sense el Manel... —I torna a amagar el cap entre les mans.

—No t'amoïnis... Segur que estarà bé. —I, una mica més fluixet, com dient-s'ho a ella mateixa afegeix—i espero que el Tòfol també.

Els sanglots de l'Eugènia s'aturen. S'adona que aquell accident no és només cosa seva. Que afecta altra gent. Potser també a la Cari. S'aixeca i l'abraça. Les dues dones s'agafen amb afecte les mans i s'acomiaten en silenci.

Fosqueja. Ja és a casa, al número set del carrer nou de l'Església. Intenta sopar i no li passa ni una engruna. Es fica al llit, però la imatge del *Mataró* empassat per l'oceà amb el Tòfol i el Manel atrapats a la sala de màquines no li fuig del cap.

Amb la claror del dia arriba de nou el monstre sorollós que, entre grinyols, expulsa de les seves entranyes el vapor blanquíssim que l'envolta. Sembla un malson mecànic obrint-se pas entre la boira. Dos pescadors que feinegen a la platja, quan la màquina s'atura, alcen el cap i mirant-la de fit a fit escupen a terra. Encara és viu el record de quan els van fer fora d'allà. Just d'on s'acaba d'aturar la locomotora *I-I-I, White/J. & Potts* del 1853.

El vailet fa estona que s'espera a l'andana. Un home treu el cap per la porta corredora del darrer vagó i, en veure'l, li llença un paquet de diaris. El cap d'estació, plantat davant l'edifici, no perd detall. Quan passa davant seu, el noi li allarga un exemplar i surt cap al camí ral.

Els sorolls del carrer desperten la Cari que s'ha adormit poc abans que es fes de dia. La incertesa, com una mà de ferro, li estreny l'estómac mentre sent el cor palpitant descontrolat. Va fer bé d'empènyer el Tòfol a buscar una feina quan la fil·loxa va matar totes les vinyes? El dubte la turmenta. El sent parlant dins el seu cap.

—No em penso tancar dins d'una fàbrica rodejat de màquines. Vull que em toqui l'aire. Em farà mariner!

I cap a les entranyes d'un vapor! I potser ara, al fons de l'oceà. Se li entelen als ulls. La farmàcia és tancada, però surt, fa les quaranta passes que la separen de can Fontrodona i tusta la porta. La senyora Engràcia li fa una abraçada. —Entra que esmorzarem. Aviat tindrem notícies.

Així que arriba el vailet, el farmacèutic li arrabassa el Brusi de les mans i busca amb avidesa els anuncis marítims.

—*1 de noviembre de 1890. (El Heraldo de Madrid). Durante la noche última se han recibido largos telegramas de Nueva York, comunicando la horrible noticia de haberse ido a pique el vapor correo Vizcaya, perteneciente a la Compañía Transatlántica española. El número de víctimas asciende a 60.*

La Cari no pot contenir les llàgrimes d'alegria pel Tòfol i de tristesa per les víctimes.

—Está previsto que el *Mataró* cruce el estrecho en el plazo de tres días.

Si pareu bé l'orella, les nits encalmades, en aquest carrer que es deia Nou de l'Església i ara es diu de Gibraltar, a l'indret on hi va haver la farmàcia Fontrodona, sentireu un murmur llunyà. No us espanteu. Són les dones que hi anaven dia sí i dia també per saber quan creuarien l'estret els vaixells que duïen els seus marits de tornada a casa.

Antoni Oró Badia

(Bilbao, 1957)

He fet i faig molts oficis, però sempre m'he considerat un lletraferit. Malauradament, fix discontinu. Així, gran part d'allò que he escrit és inèdit com el llibre *Fantasies i ficcions arran de mar*, sobre Premià de Mar i uns quants contes i poesies. Entre els escrits publicats hi ha les lletres dels himnes de la Festa Major de *Pirates i Premianencs* i un grapat de guions de concerts, entre els quals: *Connexions*, *Quatre ratlles i una més*, *Un relat breu*, *cinc efemèrides locals i un visitant inesperat i Fantasies d'un vespre d'Estiu*, per *Poetes sota la lluna*, 2021.

Sincerament

Sempre va ser diferent, des de la primeirenca infància sabia que portava una empremta, un afegit, potser enregistrar d'altres vides; era una sensació inexplicable que no podia argumentar amb un raonament intel·lectual. A tota hora fugia d'explicacions lògiques. I és que molt abans d'aprendre a parlar tenia impulsos i sensacions paranormals. Era d'herència familiar o ADN? No podia evitar un constant embat a voler recordar vides anteriors. Sentia una immensa vinculació amb l'espiritualitat.

Dins una família d'acollida adequada, les experiències successives modelaren el seu caràcter, una naturalesa que duia informació d'una inquietud rebel i un indomable nerviosisme, sobretot en la seva part més infantil. El podien considerar un nen difícil d'adaptar-se al costumari d'obediència cega. Els seus raonaments al marge de normes establertes, el definien més aviat com a anàrquic.

En la seva joventut descobriria impulsos socials i valors essencials que l'implicarien en la societat de manera global: va adquirir responsabilitats i es va entregar de forma generosa. Tot en la seva vida formava part del camí, de l'aprenentatge vivencial que l'encaminava a continuar vivint amb esforç i treball, fluint pel corriol d'aigua de les emocions i els sentiments juvenils, i aprenent el que significava estimar de veres.

Viure honestament era inherent en ell, sempre atent a les vicissituds que cada dia es bellugaven al seu voltant amb aquesta nova manera tan ràpida i actual del sistema d'informació instantània, planetària, del nostre present. Era perfectament conscient del patiment de milers de persones que no tenien la mateixa sort que ell. La severitat de la fam de molts éssers humans, el difícil dret a l'habitatge i tantes injustícies que no mereix l'ésser humà, eren contraris als privilegis de què ell

gaudia.

Les seves creences sovint restaven en silenci davant tanta injustícia sense resposta. Però la compassió que sentia era com un esperó d'esperança, un al·licient per estimar millor. Obria el seu cor ingènuament perquè la ment s'aturés per deixar pas a la claror més autèntica i reparadora. No volia viure més batalles competitives com havia viscut en el passat, per guanyar-se la vida; ara se submergia en l'aquí i l'ara, intentant constatar aquesta fortuna del present com un gran cant de joia.

Sovint, tot mirant el sostre i estirat en el llit, repassava el seu historial, que recreava en la seva ment amb gran detall i fortuna. Però, malgrat la seva maduresa, encara abrigava en ell aquella immensa sensació romàntica i desinhibida d'obrir-se a noves experiències, a noves sensacions i alegries que el poguessin fer vibrar, com en els seus records infantils més nítids. Les seves reflexions cada cop eren més lluents, plenes de llum i sensibilitat, tanmateix, continuava preguntant-se quanta veritat publicada esdevenia certa. I també dubtava de la sinceritat de les seves accions i propòsits, en un treball de repassar i polir possibles imperfeccions en els seus pensaments més íntims.

Al capvespre oferia l'última pregària per acomiadar el dia, donava les gràcies, no tan sols per la seva salut i fortalesa, sinó també per la capacitat de sentir agraïment, d'estar lluït i amb moltes ganes de compartir les seves aficions i alegries. Tenia aquella edat, en què saps i estàs segur que prompte hauràs de partir i comences a veure els teus amics acomiadar-se dels seus físics feixucs i efímers.

Podia ser qualsevol dia, en qualsevol moment, sense cap certesa lògica. Tant se val quan pogués traspasar el llinard del seu físic i la seva ment, d'aquell vehicle, sempre sor-

prenent i inesperat, del viatge final. Ell s'expressava sense basarda a la mort, tanmateix, sabia perfectament que en el seu moment hauria d'afrontar l'ambivalència de sentiments: la por i la tranquil·litat d'esperit per afrontar el traspass amb serenor i en la creença en la vida eterna.

I mentrestant recordava aquell dia que el tren s'aturà a l'estació de Premià de Mar. Va quedar captivat per la immensa mar blava i un horitzó arran de cel, que el retornava a somnis perduts acompanyats de les ones que trencaven a peu de l'andana.

Premià de Mar!, la població del Maresme que li va donar la mà i el va inscriure com a ciutadà a tots els efectes. Es considerarà afortunat de tan valuós honor: un preuat premi de jubilació prop de la costa, una vida fascinant amb tan bona companyia.

Fora allí, davant del Mediterrani, on va consolidar la seva llar, després de la seva llarga croada per la vida, delitós d'haver marxat de la gran ciutat i recórrer altres contrades i altres viles.

Robert Orús i Salvador

(Barcelona, 1948)

Mestre pintor. Decorador. Trajectòria artística en arts plàstiques, música, ball, bricolatge, fusteria i en els darrers anys escriptura, interès per la psicologia i humanitats, alimentació saludable tant física com mental.

La meua vila

El meu pare conduïa sense pressa, respectant totes les normes de circulació de l'època. Era un divendres de tardor cap a les set de la tarda. El cotxe, un Renault 12 de color blanc. Al costat d'ell hi seia la mare. Darrere, els quatre germans. La petita de la família, l'Helena, encara no havia nascut.

En aquella època podien anar sis persones en cotxe, sobretot si no ocupaven massa espai. Abans de sortir de Barcelona, ens havíem sordejat la "finestra del papa" i la "finestra de la mama". Aquesta vegada jo havia guanyat la darrera.

Tenia 12 o 13 anys. Faltaven un parell d'anys per la mort de Franco, l'omnipresent. Recordo que no hi havia tanta llum com ara. La carretera estava mal il·luminada i jo mirava els esmorteiats fanals tot pensant que algú hauria de canviar-los les bombetes.

Per a mi, en aquells temps, anar a Premià de Mar era com una mena d'aventura. Un cop enfilaves la Nacional 2, tot eren camps fins que passaves per les poblacions ubicades a mà esquerra. No hi havia les naus actuals ni tampoc el Caprabo ni el McDonalds.

I, a la dreta, la via del tren i, més enllà, el mar. Aquestes aigües tan estimades i de les que no he deixat de gaudir-hi al llarg de la meua vida.

El meu pare tombava a la dreta i preniem la carretera que portava a Premià de Dalt. Passàvem pel costat de la fàbrica de gas. Sempre em fixava que, a l'entrada, hi havia un petit cobert on un home sovint llegia el diari. Penso que era el vigilant. Em commovia la seva solitud.

Una mica més amunt giràvem primer a mà esquerra i després a la dreta per agafar l'Avinguda de Roma. Al final de tot, on s'acabava el

carrer, també a mà esquerra, hi havia casa nostra. Quan baixava del cotxe, em trobava en un altre món.

Fins fa gairebé una vintena d'anys he estat vivint a la capital. Però, malgrat tot, mai no em vaig poder adaptar: el soroll, les presses, no veure el cel, els crits, el fum...

Finalment, la meua dona i jo vam decidir anar-nos-en a viure a Premià de Mar. Ja teníem una filla, petitona, i el nostre fill va venir al món quan ja hi residíem.

Han passat els anys. Ja no treballo, però la meua dona sí. La meua filla ha marxat de casa i el meu fill en té 17. Disposo del meu temps com vull. Tinc un gos que em fa companyia. Al matí em llevo d'hora i surto a caminar amb ell. De vegades anem fins a l'Institut i tornem pel costat de la Nacional 2 amb tot l'enrenou del trànsit i arribem fins a la caserna dels Mossos. Després tornem a casa. D'altres vegades caminem pel poble. M'agrada observar les cases, la gent o les botigues mentre escolto amb els auriculars un programa radiofònic. Gaudeixo dels carrers empedrats del centre i sovint passo pel costat de l'Amistat.

I m'agrada passejar arran la costa pel camí de sorra. Em fixo en la gent que hi ha: qui camina més de pressa, els qui corren o van en bicicleta. M'arribo fins al Port de Masnou i re-faig la ruta. Prenc el pas soterrani de vianants i pujo amunt per la Riera. Hi ha gent asseguda als bars, avis als bancs, persones que van o tornen de l'estació.

Arribo a casa i, des de la finestra, observo la Masia de Can Tarter. És una mena d'oasi enmig de tants edificis aixecats els darrers vint anys. Però el silenci m'embolcalla. No sent aquella remor somorta de la gran ciutat. I, quan arriba la nit, sento les onades de la Mediterrània quan el mar està embravint.

Em cal la ciutat a la vora. Però mai no podria tornar-hi a viure. A Premià em sento tranquil, integrat, amagat rere la seva gent.

El pare va morir, però encara conservem la casa pairal al carrer Narcís Monturiol. És un reducte de la meva infantesa. Un símbol de què ha estat Premià de Mar i que es manté arrelat a la meva història vital. Premià de Mar i jo som el mateix. Premià de Mar i mon pare, que ens va arrelar inconscientment a aquest poble estimat.

Ricard Pérez i Fuster

(Barcelona, 1961)

Guardonat en el concurs literari de Sant Jordi, convocat per l'Ajuntament de Premià de Mar, en l'apartat de contes, amb el segon premi l'any 2007 i el primer, el 2008 i el 2009. L'any 2015 va publicar, amb l'Editorial Círculo Rojo, el llibre de relats *De solituds i tempestes*. L'any 2019 va publicar, amb Stonberg Editorial, la seva primera novel·la *Condemnats*. Aquest 2022 ha publicat la seva segona novel·la, *La Cel·la Blanca* també amb Stonberg Editorial.

Premià despert

Encara mig adormit, el Sol pugnava per foragitar la Lluna, fent del mar una catifa d'argent tornassolat. Tímids, els raigs de l'incipient astre impactaven sobre les salnitroses vidrieres de l'Estació, on els primers premianencs s'afanyaven. Tranquil·les, les ones d'un Mediterrani calmat besaven la sorra, encara freda. Aquesta platja tan bella, sempre amantent a les embestides d'un mar a vegades encrespat i gelós d'aquell idil·li, vella como era, ni recordava quan havia nascut. Més d'un segle i mig feia que l'Estació era allà, primer vestida de totxana vermella, i després d'alguns canvis, ara més moderna i potser no tan bonica. Des d'aleshores s'hi havia acomodat allà a tocar d'aquella pell daurada, sempre canviant, i sovint colrada però ufana. Poc maquillada, i malgrat tot, perennement orgullosa.

Gruixudes botes, ulleres negres, pírcing barroc i tatuatge de disseny! Badalls a l'aire. Semàfor ambre i ja vermell. La música estrident cavalcant dins del seu cervell. El crit del tren anunciant la seva arribada. Aliena a les correddisses de la gent, la noia, ella, Premià de Mar, s'hi va enfilat abraçada encara per la son. Va assegurar-se. Una rutinari senyal acústic, i per les finestres la pel·lícula d'un mar ja més despert.

El campanar de l'Església ho sap tot i ho explica amb puntualitat. A pleret, els carrers, una mica humits encara, es van omplint de petjades, algunes somnolentes, d'altres més dinàmiques. Persianes amunt. Algun clàxon impacient destorbant l'habitual protocol matinal. El poble s'activa. Murmuris riera avall, l'Estació espera, però el tren cap a Barcelona, no.

Una suau brisa acarona Premià de Mar, i s'escampa grim pant fins a la Serralada. Des del Santuari de la Cisa s'albira tot, l'orografia s'endivina, tants hivernacles... Poc soroll, però tot és vida! L'horitzó blau amb blau, i més a prop la Platja, esquifida allà on s'estima l'Estació, i més ubèrrima i ampla allà on

els canyissars s'esplaien amb l'esplendor de la immensitat. El cel, vaporós, embolcallant amablement tot el Maresme; l'escenari més apte i bonic per a viure-hi.

A la Plaça de l'Ajuntament, dringadissa de cadires i taules. Les terrasses fan la seva, es comencen a omplir; obrers amb "bocates", alguns oficinistes, i els jubilats de sempre. Els més vells explicant les seves nostàlgies, les seves enyorances. Algun d'ells creu recordar quan a Premià només hi havia pescadors, o potser li ho havien explicat en algun lloc? Pàgesos durant el dia, remenant terra endins, que a l'albada remaven cercant els fruits del mar, gens porucs per esquivar les onades.

Tot d'una la quitxalla s'apropia dels carrers camí a l'escola. Àvies ingènues i tendres, i mares amb el temps en contra. La gent es barreja. L'Abdel crida el Nil, junts i amb lleganyes als ulls enfilen cap a classe. Aquelles nenes de color d'eben, potser d'alguna ètnia senegalesa amb pentinats exòtics i cridaners, parlant entre elles en català, enriolades. Però ningú se sorprèn que s'expressin amb tan bonic accent. En Fulgencio, vingut el segle passat d'Almansa, se sent feliç en escoltar-les. Paradoxalment, la Loli encara arrossega amb gràcia el seu accent andalús de Priego de Còrdova, malgrat fer quasi 50 anys que viu aquí. A en Martí a la seva parella, sempre li parla en la llengua catalana, una mica malmesa a causa de tant batibull lingüístic. Els seus fills, la Meritxell i en Pau, parlen ambdós idiomes per igual, en castellà amb la mare i amb el pare en català barceloní. I tothom s'entén! Tothom se saluda. Tothom comparteix la mateixa vida. A la part alta del poble, com si fos un petit Harlem, una amalgama africana conviu a prop de mestissos i nadius, atorgant una riquesa multicultural que dona encara més potencia al nostre Premià de Mar.

Aquells s'hi establiren en aquella època en què treballar els camps de maduixes era una

feina massa feixuga pels d'aquí. Aleshores, cercant vida, els que ara ja són vells, els avis d'aquelles adolescents de cabells exhuberents, es van atrevir amb tot. Benvinguts nous premianencs!

Mentrestant l'Estació, pionera entre d'altres dels primers recorreguts, i aixopluc d'un ferrocarril encara mal administrat, fa de continu lligam amb la cosmopolita Barcelona o la fèrtil Mataró. I segueix enamorada de la seva Platja, on algun agosarat s'enfronta amb la fredor del mar. Des del port esportiu, un de més afortunat, s'endinsa a les aigües, a bord d'una bonica menorquina. Unes quantes milles més enllà, contempla el litoral premianenc esquitxat de palmeres, la sil·lueta de l'antiga Primília, el campanar; l'Estació i la platja estimant-se.

De sobte un espetec trenca l'admiració. S'acosta el drac de ferro, tremola l'arena. Les gavines s'espanten. L'escenari és camaleònic, sempre atractiu. Gairebé sense turistes. No es troben a faltar.

Ja més valent, el Sol s'enlaira cercant el seu zenit. Estols de núvols es deixen veure per les teulades, aposentats rere la Serralada de Marina, silenciosos i expectants. La brisa es disfressa d'un ventijol inesperat. Cada cop més fosca, la nuvolada avança cap al mar, atemorint els raigs ociosos. Tot d'una, un esclat vandàlic seguit d'una torrencial pluja s'apoderen del sud de la comarca. Carreres d'aigües cercant l'alè del mar. També corredisses de premianecs cercant resguard. Tan sols uns minuts després, rondinaires i brivalls, els núvols es retiren. El Sol surt tímid de la seva trinxera. La sorra xopada i les vidrieres de l'Estació ben esquitxades; gotes de pluja encara regalimant. La salmorra desapareix. Fils daurats penjant de les teulades. Olor d'humitat balsàmica... La gentada a poc a poc abandona el seu momentani cau, i respira la reminiscència d'aquella inhòspita tempesta.

El crepuscle s'esforça en la seva escomesa. El dia, esgotat per l'embestida es retira per po-

nent, i tot cridant la vesprada va pintant l'horitzó d'un porpre roent. La Lluna es deixa veure amb el coure encara a la seva pell. La Platja abatuda però tranquil·la, embolcalla l'Estació amb llençols de plata. Des de Barcelona un tren s'acosta.

Gruixudes botes, ulleres negres per diadema, pírcing barroc i tatuatges de disseny. Badalls a l'aire. Cansament a la motxilla. Semàfor ambre, ja vermell, i malgrat tot, la música estrident encara cavalcant dins del seu atribolat cap. Ella, la noia, ella Premià de Mar, és de retorn en la fosca nit. Sense fer i rebregat, un llit l'espera. Primília ja dorm, però Premià de Mar sempre roman despert.

Enric Rubio Baró

(Barcelona, 1958)

Empresari. Aficionat a l'escriptura.

Ha escrit una novel·la així com diverses poesies i lletres de cançons, però mai no ha editat res. S'hi dedica totalment com a *hobby*.

Vida i destí

Franco va matar milers de persones, però va crear els premis de natalitat. Érem 17 germans vius. Tercer premi.

La meva mare, dona clarivident i pietosa, va invertir en religió: tres capellans i quatre monges. D'aquí en traiem un sant, va calcular. La resta, de minyones o grums a la Caixa.

Un a l'Opus (a veure si arriba a ministre), un altre als agustins descalços que gasten poca sola i el tercer, jo, als salesians que estan d'oferta. Si un fill es fa salesià, tota la família serà salva, havia dit Sant Joan Bosco el fundador.

Ja ens hi vèiem, el dia de l'Harmagedon: *Dring, dong ...nonstop service to Paradis, Last call for Picafort Senseseny family. Picafort Senseseny gate two.*

Al seminari, el meu cor estava dividit entre els dissenys materns i una incipient i potser més excitant vocació ferroviària. Des que vaig veure *Assassinat a l'Orient Exprés* (el meu pare era acomedador i ens colava), des de llavors, deia, tenia entre cella i cella treballar entre vagons.

Revisor, maquinista, guarda agulles... Ves a saber, una vocació incipient no entra en detalls, amb el temps es va definint, madurant i perfilant. Vida i destí. La vida és el que et ve imposat i el destí te'l fas tu, i això costa.

Els vint anys de seminari, no és que passessin volant, però teníem els nostres entreteniments. No sé si és just que ara els empresonin per un excés d'afecte. Si Déu ho va permetre... en fi, eren altres temps.

Amb la maleta lligada amb un cordill, vaig baixar a la magnífica estació de la pròspera vila de Premià de Mar. M'hi havien enviat com a recitor en pràctiques. Aquesta estació és com el *Cementiri de Sinera*, una mena de Maricel, un balcó a la llum Mediterrània. El mateix mar on es ba-

nyaven Marco Antonio i Cleòpatra, recitava Paul Valery o passava en vol rasant el mateix Jesucrist, si no m'equivoco de mar.

Clima subtropical, no es vivia malament, ritme maresmenc, vermut al Marina, majordoma liberal... però en el fons de la meva ànima, sentia com un rau-rau, una veu interior, una crida, poderosa que m'havia despertat l'oscaritzada *Assassinat a l'Orient Exprés*.

Entre enterrament i enterrament, bateig i bateig. Em vaig fer amic de l'Osvald Viadós, el cap d'estació. Guapot, es refileva el bigoti, ordenava el canvi d'agulles i sortia de l'estació com un torero empolainat, anava fins al final de l'andana i entre la boirina etèria del vapor de la locomotora d'un cop de xiulet ordenava la sortida del tren. Airós com un pasdoble girava de talons, olé tu!

Però l'Osvald no era feliç.

—La Cati -la Catenaria Sensefré- la meva dona— ni em veu, ni m'escolta, m'ignora sobiranament, soc transparent, potser estic a *Terminus* estació, via zero, he passat a millor andana i no ho sé?

—A veure Osvald, tens cremor en alguna part el cos, sents música d'orgue i un cor?

—No

—Doncs no estàs mort. No et queixis. Jo sí que m'hauria de queixar. Saps a quant paguen aquest any l'enterrament bàsic obligatori? Eh? El mateix que fa deu anys. I el bateig? Saps a quan va el litre d'aigua? Saps a quant em surt el quilo de sal? Jo volia ser com tu, treballar en alguna cosa de trens i aquí estic, mort de fàstic i de rector, he perdut la il·lusió, no vibro.

—Fem una cosa, va dir l'Osvald i la vam fer. Ens vam canviar. Ningú se'n va adonar. Ell va passar a fer de rector i jo de cap d'estació. Pim, Pam.

I va funcionar, ell sempre havia volgut evangelitzar, de petit havia vist una pel·lícula de missioners al Congo, però la tradició familiar anarcoferroviària li havia impedit sortir de l'armari. Vida i destí que dèiem.

Al principi el canvi va funcionar, els dos érem feliços. Ell va reeixir com a rector, sortia a l'altar com el Manolete i tenia les seves fans. Va demanar el trasllat a missions i efectivament li van reudir el cap o se'l van menjar els Suka-suka Beixamel, tant se val, en quatre dies, ell amb el meu nom, ja era sant. La meva mare i tota la família, més que contents, que si tres autocars a Roma, que si guitarres, que si recepció papal i un no parar d'entrevistes a televisió en cinc idiomes.

I jo? Què va ser de mi? Fantàstic al principi, però aviat Renfe va passar a un fons Saudí, les estacions es van convertir en *Kentukis Friedchiquens*, van acomiadar tres quartes parts del personal i els afortunats, gràcies, sindicats, vam poder escollir, entre ajuntar bocins de suïcides escampats per la via, empaitar grafeters de nits o atendre reclamacions del públic a l'estació.

La nova companyia tenia la seu a Àfrica i ens van aplicar els sous de Ghana, la cobertura sanitària de Camerun i els horaris de Nigèria, els països més competitius en cada camp.

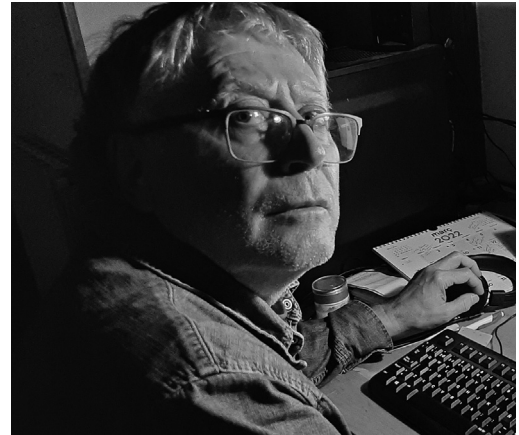
A mi les relacions públiques se'm donen regular, quan era capellà i per més que m'esgargamellava als sermons no en recaptava ni cinc no hi havia *feeling* entre el públic i jo. Què hi farem. En fi, que amb tants retards i incidències, dia sí dia també, em cremaven la taquilla o em tiraven a la via. La tercera vegada que vaig ingressar a l'UCI vaig quedar a deure 200.000 euros, la meva assegurança camerunesa només donava per una capsa de tires i una eutanàsia *low cost*. Fi dels nostres serveis.

A fer la mar, vaig pensar, a fer punyetes la Renfe i l'estació! Seguiré els meus impulsos vitals, la meva autèntica vocació, seré jo mateix. Ningú pot decidir per mi. M'havia empoderat. Vida i destí.

Aquí a la presó d'alta seguretat, esperant la cambra de gas, gràcies majoria absoluta de VOX, no s'hi està malament. Mentre recorro la sentència ja he escrit un best-seller, m'he casat amb la psicòloga, a TV3 em van dedicar un programa i soc col-

laborador fix del FAQs. A can Brians m'anomenen l'Urdangarin, tinc tota una planta per a mi.

L'assassí de l'Ave segons la premsa. Probable *serial killer* de l'any, número u a Europa, 40 assassinats provats i 83 pendents de confirmació. En triar la nova feina m'havia retrobat finalment a mi mateix, m'havia reconciliat amb el meu jo profund. Vida i destí que dèiem.

Ramon Sala Fernández de Aranburu

(Vic, 1954)

Va passar a millor vida, es va jubilar, el 2014. Llicenciat en Ciències de la informació va cursar també dues diplomatures: Ciències Socials i Noves tecnologies de la comunicació, té estudis avançats en història, art i ecologia. Catedràtic de Tecnologia d'Arts gràfiques i Imatge i so. Especialista en innovació educativa, nous museus i direcció de documentals televisius. Professor de màsters de museografia, realització audiovisual i gestió cultural així com formador del professorat en diferents llocs. Ha participat en el disseny de museus com el d'Història de Catalunya. Ha escrit en diversos diaris i revistes i publicats llibres sobre tecnologia didàctica. En ficció és autor de *Mossèn Baldriga quasi toca el cel*. Actualment, es dedica a llegir, escriure, fer fotografia artística i a viatjar.

Evocació de Premià de Mar

Evoco Premià de Mar. Evoco les cases, el poble mirant la mar, les cases blanques juntes contra el cel blau, la carretera i la via, i enllà més blau del mar canviant segons l'època de l'any, el dia, el moment del dia; la refulgència de la mar quan el sol brilla i la platja artificial, o no, és un espai obert per habitar, per viure.

Evoco els anys anant i venint, la gent, els companys i els alumnes de l'institut, tota aquella quitxalla amb qui un dia ens vam creuar, ens vam conèixer per aprendre uns dels altres. Ells a l'estudi i jo aprenent a ser, a ensenyar a ser. Després, un dia trobes al tren aquella noia, aquell noi que vas tenir d'alumnes, que et saluden amb tota la fugacitat del present al cap de tant de temps de no coincidir, que ja no són ni noi i noia, sinó persones fetes i dretes vivint una vida que potser vas ajudar a construir.

I evoco aquella primera presentació en una llibreria, a Proa Premià, com una experiència iniciàtica i remota, carregada d'intencions que al cap del temps he pogut comprovar com han costat de convertir en realitat, coses tangibles com els carrers, els arbres a les voreres i els jardins ufanosos del carrer dels Batlles. Coses que han arribat a ser precioses només amb el pas del temps i amb la cura i l'atenció continuada, incansables, recurrents. I aquella xerrada a la biblioteca del Serra de Marina com a autor convidat i ben convidat, amb motiu de Sant Jordi, perquè treballava al Cristòfol Ferrer i ja m'hi coneixien. Enguany ha fet deu anys que els dos instituts van ser fusionats en un de sol, i tinc per una sort haver-hi participat d'una manera o altra i guardar la certesa que també és casa meva.

Evoco les palmeres anorreades de Can Maristany i la màgia dels concerts de l'Escola de Música, amb nens extraient el so d'instruments més grans que no ells, i el públic extasiat, devot, totalment venut a l'esoterisme de

convertir per minuts el silenci i el soroll del món en l'harmonia esforçada que sembla sonar per primer cop, innocent i pura, com si la vida comencés a sonar de cap i de nou. Palmeres absents del present sense aquella exuberància que va emportar-se el morrut com una plaga premonitòria.

Les coneixences, les amistats, les complicats, que el pas del temps desactiva i torna a activar com baixa l'aigua pels torrents i les rieres que ara són carrers, desfilen pel fil del record de dies lluminosos, de dies al peu del canó de l'existència, plens. Compareix aquell llibre de la Festa Major de format singular, amb aquelles imatges de l'esclat de la festa i del desembarcament. Dies de mar i sol i lluna, de mar cristal·lina i encalmada, de nits suaus i sopar amenitzat a la platja.

L'Amistat, Ràdio Premià de Mar, la biblioteca Martí Rosselló, la Gran Via de Lluís Companys, el carrer de la Plaça i el de Marina, Montserrat, Verdaguer, la plaça dels Països Catalans i el carrer dels Capitans de Mar. Llocs trescats, viscuts. I tants altres que queden per viure encara: Can Ferrerons, el Museu d'Estampació, Bellamar i el Camí Ral de vianants.

Vicent Sanz Arnau

(Traiguera, 1966)

Professor d'institut. Autor del recull de contes *Cròniques perdudes* (1996), la novel·la *Partida* (2008), el llibre de no-ficció *La Font de la Salut* (2011) la novel·la negra *Màxima discreció* (2015) i la juvenil *Estrella de mar* (2020), ambientada a Premià de Mar. També ha participat com a coautor en el llibre gastronòmic *La cuina de Traiguera* (2013) i en volums col·lectius ebrencs, com ara *Clio assassina* (2013) i *Assassins de l'Ebre* (2019).

La línia d'aquest mar

Els rails segueixen una recta, això li sembla, però sap que no és així. Les ondulacions marítimes perfilen els contorns sinuosos de la costa, que emergeix a l'altra banda de la via. Els ulls de la Cèlia no poden estar-se de contemplar la cadència de l'onatge, tan constant i inamovible com l'eternitat. Per això, ara s'adona, tampoc pot evitar pensar en el temps. El contrast que es desplega a banda i banda de les vies evidencia un desfasament de calendari. A l'esquerra, l'asfalt s'apressa en encaçar el futur. A la dreta, la sorra continua fondejada en un present tranquil.

Aquest pensament provoca en la Cèlia una sensació antiga. El vagó és gairebé buit a aquella hora del matí, i facilita l'evasió contemplativa. Per això, la seva ment ja no és allà, o potser sí... qui sap si va ancorar-se, anys enrere, en el compàs de les ones i la marxa del tren, i torna ara a situar-se al mateix vèrtex cronològic. El pas del temps s'evidencia en l'envelliment del seu cos i, tanmateix, mentre contempla la platja de Ponent, experimenta el mateix que trenta-cinc anys enrere.

Per què torna a Premià? Sap que trobarà canviat el municipi on va viure part de la seva joventut i, no obstant, de seguida el distingeix quan apareix per les finestres de la banda esquerra del vagó. L'edifici de l'estació, en canvi, no l'hauria reconegut. L'enrajolat blau ha deixat pas a un to grisenc, el color que s'imposa davant l'aparent línia del mar. El tall, que la sorra suavitzava, convidava a desaccelerar. I a la Cèlia li ve a la memòria com el buscava en el passat.

Treballava de dependent, a tocar de la Gran Via, i els migdies d'estiu s'hi acostava caminant fins a la platja. Llavors, les hores eren tranquil·les fins i tot en vacances. Les persones, poques, es disseminaven per l'arena, des preocupades i potser felices. Ella ho era, i se'n tornava a la botiga amarada d'aigua i d'exul-

tació. Mentre enfilava el carrer del Nord, amb el bikini xop sota la roba lleugera, sentia que tornava a ubicar-se en el temps, però també notava els tolls de complaença que trigarien encara a assecar-se.

Tres dècades més tard, la Cèlia se sorprèn de ser capaç d'evocar aquella sensació. És per això que torna a Premià de Mar? Pels records feliços? La seva ment ha decidit fer ressorgir només instantànies de joia, igual com les onades fan emergir espurnes de llum solar. I en el seu recull d'alegries viscudes, vincula sempre Premià amb l'estiu i amb el mar.

Mentre la Cèlia avança pel camí ral, li costa arrencar la mirada de la franja marítima. Hi percep un to metàl·lic en la superfície, abans blavosa, com si la perspectiva desplegués al seu davant un ventall de grisos. La carretera, les vies i el trànsit desapareixen quan decideix focalitzar la seva atenció en els edificis que s'encaren a la platja. Són construccions antigues, però no tant com la masia que apareix al final de la filera de cases.

Els records tornen. La Cèlia hi anava sovint a Can Manent perquè allà s'ubicava la biblioteca municipal. L'exterior encara es correspon amb la imatge que conserva en l'escorça cerebral, però sap que l'interior ja no és igual des de fa molts anys.

Per què s'atura? El trajecte des de l'estació és molt curt, no fa ni deu minuts que la Cèlia ha arribat, i sembla que ha trobat el que buscava. Ell ja no hi és, fa gairebé dues dècades que va morir de forma sobtada, però és conscient que el seu ressò es manté en les vivències que guarda d'aquells anys a Premià. El va conèixer a la biblioteca, on treballava com a auxiliar, i va admirar-lo com a autor. Li agradava la seva manera de viure en un món petit fet de geografies quotidianes, i la seva mirada, serena i blavíssima, contenia un mar d'inspiracions.

La Cèlia mira de nou l'onatge. Rere seu, els carrers del centre del poble semblen traçar de nou les rutes de l'escriptor. Sent com palpitien. Les giragonses del temps convoquen el mapa poètic de l'autor bibliotecari, i és llavors que s'adona que ha estat perduda tots aquests anys.

Quan la botiga on treballava va haver de tancar, ella se'n va tornar a la capital. El destí la posava de nou al punt de partida, però el rumb que es va traçar aviat va diluir-se en l'entramat laberíntic de la metròpoli. I es va deixar arrossegar per aquella inèrcia que la desdibuixava també a ella.

Trenta-cinc anys després, la Cèlia comprèn que ha tornat perquè no vol ser més una ombra. Per això ha anat a buscar les paraules de l'escriptor fins a la línia d'aquest mar, el seu, que configura un univers abastable.

No és recte, però és ple de llum.

Silvia Tarragó Castrillón

(Barcelona, 1968)

Esriptora de Cabrera de Mar. Va ser llibretera a Proa Premià. És autora de poemaris i novel·les, tant de joves com d'adults, que s'han anat publicant des de finals dels noranta. La seva obra més recent és *La doctora* (Ediciones B, 2020). Enguany s'estrena com a autora d'infantil amb l'àlbum *Els set colors de la Bet* (Onada, 2022), il·lustrat per Laia Codina.

El de la capucha negra

Como cada primer viernes de cada mes, allí estoy a las 19,35 en el andén de la estación de Premià de Mar. Hace buen tiempo y el mar está en calma, ésta vez las olas del mar no chocan contra los cristales del andén del lado contrario produciendo el ruido como el de un pequeño tueno intentando romper los cristales del lado mar.

Hoy he escogido el lado de montaña y no me pregunten por qué. No existe ninguna norma ni criterio, nada de inspiración ni premonición, solo eso, el lado montaña. Me siento en un banco de plástico y a esperar.

No hay mucha gente en el andén como podía esperarse a aquella hora, ya que al ser viernes parece que la llamada de Barcelona puede tener un efecto imán, pero no era ése el caso, por lo menos hoy. No diré que hay los pasajeros de siempre, porque tampoco soy tan observador, pero en alguna persona sí me había fijado con anterioridad. Llega al andén, un joven de unos diez y nueve años, cabello largo rubio y lacio que le llega hasta casi la cintura. Lleva con toda seguridad un piano electrónico en su funda y una carpeta que sin duda contendrían las variaciones de Bach, Méndelsshon o cualquier otro compositor. A éste ya le había visto otras veces. También a un hombre de mediana edad vestido con un mono de una empresa instaladora de telecomunicaciones con una pesada mochila, sin duda llena de cachivaches.

En un determinado momento, algunas personas que permanecen sentadas, se ponen de pié como tocadas por un resorte y por simpatía, otros también lo hacen. Las miradas de todos se dirigen hacia Mataró. A la altura de Can Pou, una amarillenta luz en la frente de una máquina oscilante como si quisiera salirse de la vía, se aproxima. Ese no es el tren que yo espero.

Recuerdo ahora cuando de pequeño venía a ésta playa algunos fines de semana desde

Barcelona. Mis padres y yo íbamos a la playa de Premià, ¡casi nada! Recuerdo el tren a rebotar con los artilugios playeros, olor a sudor y el calor asfixiante, pero... ¡íbamos a la playa de Premià! Una vez, en uno de esos trayectos con la gente totalmente apretujada y ligera de ropa, vi a un hombre que se ponía tras una mujer que estaba cogida a la barra central del vagón, y para mi sorpresa, el no paraba de moverse más de lo normal contra ella, pero la mujer muy ligera de ropa se frotaba también contra aquel hombre; más tarde comprendí... También me viene a la memoria aquel magnífico edificio, el Bellamar, y aquellas arcadas en las ventanas, me preguntaba que podía haber dentro. Mis padres me decían que cuando fuera mayor ya lo averiguaría. Ahora ya no puedo, está destruido y solo queda... nada.

Nunca se que andén era por el que llegaría el de la capucha negra, de momento lo había podido esquivar ¿pero por cuánto tiempo? Me vuelvo a sentar esperando el tren de las 19,45 que puede llegar por cualquiera de los sentidos de las dos vías, nunca se por cual.

Recuerdo mis recorridos en bicicleta, por un largo paseo de tierra con árboles a ambos lados, por un lado las casas del pueblo y por el otro la montaña, en una punta el cementerio y en la otra campos. Ahora es la Gran Vía de Lluís Companys.

Otro tren se acerca por el andén contrario, éste viene de Barcelona.

A veces, muy pocas, los dos trenes se detenían paralelamente creando una extraña sensación, sobre todo cuando uno de los dos se movía. Por las ventanas podías ver al que estaba sentado al otro lado, daba ganas de saludarlo, pero te contenías.

Veo que en el bar de la estación no hay nadie como casi siempre. Me pregunto qué tipo

de personas van al bar de la estación sabiendo que en cualquier momento puede llegar el tren que esperas y no tienes tiempo de terminar la consumición, y menos de pagar. En realidad si había alguien, un guarda de seguridad, sentado en un extremo de la barra, estaba terminando una cerveza mientras leía el Vila Primilia sin demasiado interés. «Habrà terminado su turno» Pensé.

Me llega el sonido seco de la campana de la parroquia de Sant Cristòfol dando dos campanadas, que me indica que son las 17,30. Ya falta menos.

Estiro los pies cruzándolos aprovechando que no hay mucha gente a la que pueda molestar. Cierro los ojos y recuerdo ahora aquella dorada época de los tres cines de Premià, era una maravilla. El pequeño patronato con su particular sabor del barrio original. El de La Amistad el tradicional donde se mezclaban sonidos de los críos pidiendo naranjadas y el ruido de las fichas de dómينو golpeadas con cierta fuerza contra la mesa de mármol indicando un cierre. Y no olvidemos el mayor de todos, el de la Gran Vía. La oferta y variedad era completa.

Se preguntarán por qué espero el tren de las 17,40 y sin saber en qué andén lo hago, si dirección Mataró o Barcelona. No es ningún capricho ni tampoco estoy loco. Pronto lo comprenderán por que a ustedes también les afecta, lo que ocurre es que no lo saben...

Ahora son exactamente las 17,40. Me levanto y miro en ambas direcciones, estoy nervioso, no veo nada. Por la parte de Mataró nada, en cambio por la de Barcelona parece que diviso una pequeña luz tintineante a lo lejos. Si, es la luz en la frente de un tren que se aproxima a la estación. Ya llega. Se está parando. Ya está parado. La gente a paso rápido se dirige a las escaleras, y como otras veces el último es aquella persona toda vestida de negro, y con una capucha también negra. Se para a mi altura, se gira hacia mí y lentamente se desprende de la

capucha. Una blanca y fría calavera aparece, mientras con su brazo derecho, balancea un largo palo con una brillante cuchilla en forma de cuarto de luna. Me mira con la negra cavidad de sus ojos y parece sonreír cínicamente como diciendo «¡Te has vuelto a salvar!»

Menos mal, ésta vez no me he equivocado de andén.

José Ramón Valentines

(Barcelona, 1948)

Marketing Internacional y Comercio Exterior titulado. Consultor Comercial.

La imaginación mueve el mundo y la escritura es, quizá, la mejor forma de hacerlo. Perpetuar una idea, un pensamiento, un deseo, una emoción. No tiene precio.

El misteri de l'estació

Fa uns mesos que està vivint amb la seva àvia Carmeta a Premià de Mar. El seu pare és militar i el van traslladar a Madrid, però ella va decidir quedar-se per continuar amb els seus estudis a la universitat de Barcelona.

Adora la seva àvia. Tots diuen que són iguals i la veritat és que veient les seves fotos de joveneta sí que troba que s'assemblen força, a més sempre li ha agradat Premià, on ha passat tots els estius de la seva infantesa i té molt bons records i molts amics.

Ja ho tenen tot ben organitzat, es fan companyia i s'ho passen bé juntes. Agafa el tren cada matí per anar a Barcelona i torna cap a les cinc de la tarda. La Carmeta no volia de cap manera que agafés el tren i li va oferir comprar-li un cotxe petit de segona mà, però a pesar de la seva insistència ella va rebutjar la idea. No volia que la seva àvia gastés els seus estalvis, encara que entén el seu neguit.

Des de petita ha escoltat als vells del poble explicar històries sobre l'estació i fins i tot li feia una mica de por, era un edifici antic i fosc. Durant el dia el moviment era més o menys normal, però quan es feia de nit es quedava deserta i ningú s'atrevia a acostar-s'hi. Ara després de la reforma ja no té l'aspecte sinistre d'abans, és un espai clar i modern i a més ella ja no té edat per creure en contes de velles ni històries de fantasmes.

Malgrat el seu escepticisme no pot negar que a l'estació es respira un ambient estrany. La gent camina de pressa mirant a terra. Encara hi ha qui s'espera a l'altre costat de la carretera i no creua fins que no veu acostar-se el tren i alguns dels que tornen, baixen a l'andana i surten corrent com ànimes que porta el diable. A més sempre fa molt més fred que a l'exterior, un fred gelat que cala fins als ossos. Vol pensar que és perquè està molt a la vora del mar.

A les tardes quan torna, la Carmeta l'espera inquieta a l'altre costat de la carretera i pot veure la seva cara d'alleujament quan la veu sortir de l'estació. Avui li ha trucat perquè no la vingui a buscar. Ha quedat amb unes amigues i no sap a quina hora tornarà. L'àvia ha insistit perquè agafés un taxi i ha hagut de dir-li que sí perquè es quedés tranquil·la, però veu que no és massa tard i decideix tornar amb el tren. Quan l'agafa a la plaça de Catalunya ja està fosquejant. Puja a l'últim vagó i es distreu mirant el mòbil.

Passada l'estació d'Ocata, de cop sent un fred molt intens i s'aixeca per posar-se l'abric. S'adona que s'ha quedat sola al vagó, però no li dona importància i continua mirant la pantalla. Una veu la sobresalta

-Bitllet si us plau

Aixeca la mirada i veu al seu costat un home amb un uniforme blau marí i una gorra de plat. Porta una petita cartera de pell penjada de l'espatlla i una espècie de tisoires a la mà. No reacciona i l'home repeteix amb veu monòtona.

-Bitllet si us plau

Nerviosa li ensenya la T-10 i ell l'agafa i li fa un petit forat en un extrem amb l'estri que porta a les mans. Li retorna i se la queda mirant fixament. És un home jove, molt alt i pàl·lid, amb un petit bigotet antiquat. No sap perquè, però la seva cara li resulta estranyament familiar. Sent un esglai que li recorre l'esquena. El tren ja està arribant a l'estació de Premià i s'aixeca d'un salt per acostar-se a la porta. No s'hi havia fixat, però veu que en un dels seients hi ha una nena petita. Per un moment pensa a preguntar-li si està sola, però el tren ja s'ha aturat i baixa corrents. Quan ja s'estan tancant les portes pot escoltar la veu de l'home

-Adéu, Carmeta.

Es diu Carme com la seva àvia, però ningú li diu Carmeta. Es queda parada a l'andana i mentre el tren s'allunya pot veure les cares de l'home i de la nena que desapareixen darrere els vidres.

No hi ha llum i tot és molt fosc. El rellotge de l'estació marca dos quarts d'onze. Pensa que deu estar espatllat, no pot ser tant tard.

Puja per la Riera donant-li voltes al que acaba de passar i no pot treure's del cap la sensació que la cara de l'home li semblava coneguda. De sobte s'espanta i comença a córrer fins a arribar a casa. Sense saludar va directa a l'habitació de la seva àvia, que s'aixeca i entra darrera seu

-¿T'ha passat alguna cosa, filla? ¿Estàs bé?

No li contesta i agafa la foto del casament que la Carmeta té damunt la tauleta de nit. Li tremolen les mans i no pot deixar de mirar la imatge.

-Yaya ¿Com va morir l'avi?

La Carmeta s'asseu a llit sense poder dissimular la por i les llàgrimes li corren per la cara. Sap que ha tornat a passar.

-T'ho havia d'haver explicat fa molt temps. El teu avi va morir en un accident a l'estació. Era revisor al tren de Barcelona-Mataró i una nit quan ja havia acabat la seva jornada i es disposava a tornar a casa, una nena va caure a les vies. Ell es va llençar per ajudar-la i el tren els va atropellar a tots dos.

El retrat li cau de les mans i el vidre es fa miques contra el terra.

Isabel Valera

(Múrcia, 1952)

Pertany al grup d'escriptors i escriptores "Lletresferides" de Premià. Està jubilada i s'ha decidit a dedicar el seu temps lliure a l'escriptura. Ja ha publicat tres novel·les i un recull de relats breus.

La nena de l'estació

—Què hi fas, aquí, petitona? —pregunta el cap d'estació.

És mitjanit, i l'home revisa les andanes del recinte de la RENFE de Premià amb totes les llums enceses i una llanterna a la butxaca, per si de cas. Examina bé escales, ascensor, vies i tota la resta, per assegurar-se que no hi ha res fora del normal abans de deixar l'estació tancada. Els del torn de matí ho han de trobar tot perfecte a quarts de cinc, quan obren, i ell té l'obligació de repassar que tot estigui en ordre, cosa que passa, normalment, totes les nits.

En poques ocasions ha detectat fenòmens mereixedors de ser reportats en un informe: una vegada es va trobar un rodamon arran de paret del pas soterrani, ficat en un sac de dormir. Va haver de trucar una ambulància, perquè el pobre home havia begut i estava mig inconscient. Més d'un cop s'hi ha trobat alguna bossa o motxilla saquejada —que contenia restes inservibles, alguna carmanyola bruta, apunts rebregats, un jersei...—, fruit, segurament, d'un furt dels molts que s'esdevenen al tren. En una oportunitat es va topar amb una maleta abandonada plena de llibres robats d'una biblioteca, i la feina va ser seva per tornar-los, ja que la biblioteca en qüestió no volia admetre que havia estat objecte d'un delicte tal que feia evident que no vigilaven prou.

Però aquesta nit, l'home veu una nena petita.

Deu tenir cinc o sis anys.

És al terra de l'andana de la banda de la platja, mig oculta entre les branques dels arbusts d'arran de la reixa que separa l'estació del passeig marítim. Duu una jaqueta fosca amb la cremallera cordada fins a dalt, pantalons texans, botes d'aigua —malgrat que no plou des de fa dies— i el cap cobert amb una gorreta de llana. Entre els genolls, una *motxilleta* del *Club Super 3*.

L'home s'ajup.

—Què hi fas, aquí, petitona? —repeteix—. Com et dius?

La nena, amb el cap cot, resta immòbil. Ell l'enfoca amb la llanterna, la llum somorta de l'estació no l'ajuda gaire a determinar si l'infant té alguna ferida o presenta algun signe de violència. Per sort, no sembla ser el cas.

—Em deixes veure què hi portes, a dintre de la motxilla?

Ella no diu res. Després, fa que sí amb el cap.

El cap d'estació seu a terra. Vol saber si a dins de la bossa hi ha alguna dada, algun document, alguna pista. Hi troba un osset de peluix, un paquet de l'aminadures, un estoig amb retoladors i una *Barbie*.

L'home es mira la nena. Ella gairebé no respira.

—És la teva nina preferida? —fa ell, comprenent que aquell equipatge no li ha pas preparat cap persona adulta.

Ella fa que sí amb el cap sense deixar de mirar a terra.

—T'has escapat, oi?

Ella titubeja uns instants, i tot seguit menteix tot fent que no amb el cap, els ulls fixats a les rajoles.

—Mira'm, reina. Com et dius?

Ella, per fi, mira amunt i creua la mirada amb la del cap d'estació. Ell s'adona que els ulls de la petitona han plorat no fa gaire i que el seu esguard conté tota la tristesa de l'univers, tot el pes de la humanitat, tota la densitat

del dolor. Mostra decepció i desesperança, la boca dibuixa un rictus lleig i al llavi superior s'hi percep una clivella que deu haver sagnat fa poc.

L'home comprèn, i en la seva ment s'hi dibuixa una llar sense amor, un cosset que rep bufetades, unes oïdes que senten crits, insults i amenaces. S'afigura una nena en mans de pare i mare que desfoguen la seva ira en unes galtes innocents, en una esqueneta fràgil, en unes cametes que en lloc de voler saltironar tot jugant, desitgen sortir corrents, en uns brackets que, lluny de servir-li per abraçar, protegeixen el seu cap de la pluja de clatellots que li deu caure cada dia sota el pretext que ha fet enfadar la mare, que el pare està de mal humor o que ella s'ha portat malament i, per tant, mereix un càstig.

El cap d'estació tanca els ulls.
I comprèn.

Comprèn que les autoritats buscaran els progenitors i que, després d'algunes comprovacions, tornaran la nena als braços d'una parella desfeta per l'angoixa.

Els veïns declararan que els pares són bellíssimes persones.

Les mestres diran que no han notat mai res d'estrany.

Tothom dirà que la nena és molt entremaliada.

Ella, cada nit, plorarà abraçada al seu peulix i a la seva *Barbie*.

El cap d'estació agafa el mòbil i truca als Mossos.

I pensa: No hi ha cap telèfon on trucar quan tens sis anys, i a casa et peguen.

Mireia Vancells

(Terrassa, 1964)

Viu a Premià de Mar “des de fa mitja vida”. Aquí és on va decidir crear el seu projecte de vida fa gairebé tres dècades i on va fer les primeres passes com a escriptora de ficció. Ha publicat mitja dotzena de llibres i ha rebut diversos premis literaris de novel·la, teatre breu i relat. Forma part del grup d'autors locals de la Biblioteca Martí Rosselló, és membre de l'entitat Dones Escriptores del Maresme i s'ha incorporat fa poc a l'equip anomenat 'Lletresferides de Premià'.

Equilibri gravitacional a l'estació de Premià

Sempre he volgut
la proximitat de l'estació de tren.
Sempre he desitjat
el transport, l'arravatament,
els *holes* i *adeus*
el compromís i l'eixida.

Sempre m'ha atret
com la fera rere una olor salvatge
l'estació, punt de fuga, de gravetat,
foc, interregne,
gernació dels que entren i surten.
Punt que imanta alhora
la quietud i la fugida
repte sostingut
entre el nus de l'ara que entortolliga
els budells i l'impuls
indòmit que la sang desvetlla.

Equilibri gravitacional
entorn
de l'estació de Premià.
Suspensió de l'instant
Al voltant d'aquest centre neuràlgic.
Estació miratge, espill,
meitat exacta del camí.

I si visquéssim tots
amb un peu a l'estació
i l'altre a la lluna.
O amb un peu a la casa
i l'altre al raïl,
prest per la fuga.

I si em permeto exhaurir els passos
assedegada de present,
assedegada de demà.
Si deixo que les cames
es deixondeixen
a una i altra banda
dels confins de l'estació de tren
-flor corrupta, flor incandescent-.

Si deixo que el meu cos
s'arplegui, s'esfilagarsi alhora
si deixo que l'estar aquí i més enllà
siguin part del mateix cant?

I si a més l'estació
és veïna del mar
caldrà mullar-se de cap a peus, amb frisança
deixar-se esbandir per decisions ferotges
per després aixoplugar-se en l'etern dubte.

L'estació és el lloc precís
on vull estar ara.
Territori eixebrat, entossudit,
trontollat, etzibat.
Esmaperdut. Meravellat.

L'estació és l'indret que m'espera,
la vida en la seva quintaessència.

Perquè vull ruixar-me sense desposseir-me
permetent que circulin lliurement el dins i el fora
en ambivalència.

Com en el meu ventre
que udola paisatges desesperadament llunyans
I al mateix temps sap ser
recer i refugi impàvid
que la vida dibuixa i compassa.

Isabel Verdú Arnal

(Logroño, 1976)

Amant de la literatura, la música, l'educació i les persones. Oficialment treballa com a professora de llengua i literatura (actualment a l'Institut Obert de Catalunya); extraoficialment no es cansa mai d'estudiar, d'escriure i d'embolicar la troca amb els amics i la família. Ha publicat la novel·la *La piel de Irlanda* (Verbum, 2018). Ha participat a les antologies de relats *Uno más ocho* (Reservoir Books, 2016), *Un mar de Premià* (Cossetània, 2019), *Et fem costat* (Maresme Oncològic, 2021) i a les de poesia: *Ixquic*, *Antología Internacional de poesía feminista* (Verbum, 2018) i *Arrebol, especial Fuego* (agost 2021). Viu a Premià des de 2012. Té un bloc: <https://depreludioyfuga.blogspot.com>.

Premià de Mar

Canción del libro:

“Desde mi ventana: Canciones de Rock”

(1986-1989)

Prólogo del cantautor andaluz Carlos Cano.

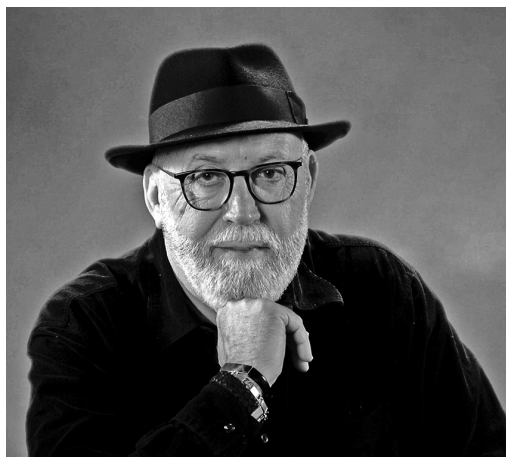
Septiembre de 1986

Traducció al català de Joan Cisa

de Premià de Mar

Soy de un lugar
que ni es pueblo ni barrio,
si no todo lo contrario...
Distinto, atrayente, reaccionario,
progresista, carca, revolucionario...
Marinero sin mar
por culpa de la carretera,
jardinero sin jardín
por culpa de las palmeras.
Soy de un lugar con mucha historia
con gentes de todas clases
continuando con la noria...
Puerto deportivo con remolinos de arena,
novia novata que sabe hacer el amor,
mujer loca y borracha que se envenena
con blancos y negros explotados sin rubor...
Edificios ocultos en la especulación,
ricos que no saben ni gastarse su dinero,
jóvenes que no ven la televisión
y los niños pijos queriendo llegar primero.

Soc d'una contrada
que no és poble ni barriada
sinó tot el contrari.
Diferent, atraient, reaccionari,
progressista, carca, revolucionari.
Mariner sense mar
per culpa de les carreteres
jardiner sense jardí
per culpa de les palmeres.
Soc d'una contrada amb història de gran línia
amb gent de tota mena
continuant amb la sínia.
Port esportiu amb remolins de sorra
promesa novella que sap fer l'amor
dona boja i beguda que s'ensorra
amb blancs i negres explotats sense rojor.
Edificis amagats en l'especulació
rics que no saben ni gastar-se el diner
joves que no veuen la televisió
i criatures desnerides volent arribar primer.

Juan F. Vergara

(Álora, 1951)

Escriptor del grup Lletresferides de Premià de Mar. Autor de vint llibres entre el 1984 i el 2020. De Sociologia, assaig, novel·la, poesia... Té dos llibres de lectura a la Universitat: *Icaria en el desierto de utopías* (2000) Universitat de Barcelona i *México y el nuevo zapatismo*, traduït al francès per Françoise Léziart: *Mexico et le nouveau zapatisme* (2004) a diferents universitats de França.

www.juanfvergara.com

Primera edició: Abril 2022

© Ajuntament de Premià de Mar
Pel text i les il·lustracions

Disseny de portada i maquetació: Eloi Botey (puntdevista.net)
Correccions: Consorci per la Normalització Lingüística - Premià de Mar
Impressió: Impremta Pagès S.L. (impremtapages.com)

Dipòsit legal: B 8476-2022

Prohibida la reproducció total o parcial d'aquest llibre sota cap forma ni cap mitjà electrònic ni mecànic (fotocòpia, enregistrament o qualsevol mena d'emmagatzematge d'informació o sistema de reproducció), sense el permís escrit dels titulars del copyright i de la casa editora.

Ajuntament de
Premià de Mar

